

EPITOME GRAMMATICÆ LATINÆ

Cum

INTERPRETATIONE ISLANDICA

Pro

SCHOLA SKALHOLTINA

Ad

Majorem JERSINI Grammaticam accommodata.

HAVNIÆ, 1734.
è Typographeo S.R.M. privileg.

Imprimatur.
JOH. GRAMMIUS.

GRAMMATICA LATINA.

Rammatica Latina er einn viss Maate til ad tala, og skrifa rett i Latinu:

Hun høndlar um allslags Ord, og skiptest i tvo Parta, sem eru *Etymologia* og *Syntaxis*.

DE ETYMOLOGIA.

Etymologia høndlar um Uppruna allra Orda, þeirra Naatturu og Eigenlegleika.

Ordanna Upprune eru Bokstaferner.

Það er Ordanna Naattura, ad af einum, edur fleirum Bokstøfum, verdur eitt

Atqvæde; af einu Atqvæde, eda fleirum, verdur eitt Ord.

Um Ordenn.

Oll þau Ord, ſem nefnaſt kunna, meiga heimfæraſt til þeſſara Atta Partes Orationis, edur Parta Rædunnar, ſem eru: Nomen, Pronomen, Verbum, Participium, Adverbium, Conjunctio, Præpoſitio, Interjectio.

Þegar eitt Ord kemur fyrer, þa verdur ſpurt ad, cujus Partis Orationis, þad ſama Ord ſie, hvørt þad ſie Nomen, Pronomen, Verbum &c.

Af þeſsum Pørtum Rædunnar, kann Nomen, Pronomen og Participium ad declineraſt, enn Verbum ad conjugeraſt, og kallaſt þeſsvegna Partes Flexibiles, Umbreitanleger i Endanum.

Enn fiorer Partarner þeir ſijdustu: Adverbium, Præpoſitio, Conjunctio & Interjectio, kunna hverke ad declineraſt, nie conjugeraſt, og kallaſt þar fyrer Partes Inflexibiles, Oumbreitanleger i Endanum.

Nota:

Sum Nomina Adjectiva, Participia og Adverbia, umbreitaſt og ſo i Endanum, fyrer Gradus Comparationis (Troppur Samjøfnunnarennar) ſo ſem Albus, hvijtur, albior, hvijtare, albis-

albissimus, hvijtastur: Amans elskandi, amantior meir elskandi, amantissimus mest elskande: Sæpe opt, sæpius optar, sæpissime optast.

Hier verdur þa spurt, hvert Orded sie Flexibile, umbreitanlegt i Endanum, fyrer Declinationem, Comparationem & Conjugationem, ellegar Inflexibile, og oumbreitanlegt?

Ef ad Orded umbreitest, nær þad declinerast, þa verdur spurt, cujus Declinationis, cujus Casus, cujus Generis &c. þad sie?

Ef Orded umbreitest med Comparatione, þa verdur spurt: cujus Gradus Comparationis þad sie? Hvert helldur Positivi, Comparativi, eda Superlativi.

Ef ad Ordenn umbreitast i Endanum, þegar þau eru conjugerud, þa verdur spurt: cujus Conjugationis? cujus Temporis, Modi, Numeri, Personæ &c. þad sie?

Um Ordanna Eigenlegleika.

Þesser Atta Orationis Partes, eda Partar Rædunnar, hafa einnen sijna Generales almennelega, ellegar Speciales sierdeileslega Eigenlegleika.

Generales, edur þeir almennelegu Eigenlegleikar, heyra til ollum þeim Ordum, sem nefnast kunna, og eru þeir tveir, nefnelega; Species og Figura.

Pad er *Species*, med hvørre spurt verdur, hvørt eitt Ord sie Primitivæ edur Derivativæ Speciei ?

Species Primitiva er þad Ord, sem ecke hefur sinn Uppruna af nockru ødru Orde i siinu eigen Twngumaale, ut: *bonus*, godur. *Tu*, þu. *Clamo*, eg hroopa. *ſæpe*, opt. *ad*, til. *Enim*, þviad.

Species Derivativa er þad Ord, sem hefur sinn Upprunna af ødru Orde i siinu Twngumaale, so sem: *Bonitas*, Goodgirne, af *bonus*. *Tuus*, þinn, af *Tu*. *Clamito*, eg hroopa þraalega, af *Clamo*. *Sæpiuſculè*, opt og morgumsinnum, af *Sæpe*, opt.

Figura er þad, med hvørre spurt verdur, hvørt eitt Ord sie Simplex eda Composita.

Figura Simplex er þad Ord, sem ecke er samsett af fleirum Ordum, ut: *Doctus*, Lærdur, *Tu*, þu. *Amo*, eg elska.

Figura Composita er eitt Ord, sem hefur i sier fleire Ord samteingd, ut: *Indoctus*, olærdur. *Tu ipſe*, þu sialfur. *De-amo*, eg læt af ad elska.

Nota:

Nota:

I. Þat sem bæde Ordenn, sem eru samsett, eru Casus Rectus, (þad er Nominativus og Vocativus) þa declineraſt þau almennelega bæde, ut: Nominativus *Jus-jurandum*, Eijdur. Gen. *Juris-jurandi.*

Hier verda undantekenn.

Alter-uter, einn af tveimur, (annarhvor af tveimur,) sem hefur i Genitivo alter-utrius.

II. Þegar ecke er nema annad Orded, af þeim samsettu Ordum, Casus Rectus, þa declineraſt ecke nema þad einaſta, ut: *Pater-Familias*, Hws-Fader. Gen: *Patris-Familias*, Hwsfød-ursens; so og einnen *Juris-peritus*, Løgvitringur. Gen: *Iuris-Periti.*

III. Þegar eckert af þeim samsettu Ordum er Casus Rectus, þa umbreitaſt þau ecke, helldur bijhalda sinne Endingu i øllum Casibus, ut: *ejus-modi*, soddann; þesshaattar. Gen: *ejus-modi.* &c.

Ordanna Speciales, edur sierdeiles Eigenlegleikar heyra einaſta til þeim Ordum, sem kunna ad declineraſt, compareraſt og conjugeraſt, hvorier Eigenlegleikar ad eru Numerus og Persona.

Numerus er Mismunur a milli eins Hlutar og margra.

Numerus er tvennslags; Singularis og Pluralis.

Singularis er þad Ord, sem ecke merker utann einn, edur eitt, ut: *Dominus*, Herra, Drottenn. *Panis*, Braud. *Ego*, Eg. *Amo*, eg elska.

(Dominus, er ecke utan einn Herra, og Panis, eitt Braud; þarfyrer standa þau i Singulari Numero.)

Pluralis er þad Ord, sem merker tvo, eda marga, ut: *Domini*, Herrarner, eda marger Herrar. *Panes*, Braudenn. *Nos*, vier. *Amamus*, vid, edar vier elskum.

Persona syner, af hvorre Rod sa Hlutur er, sem madur giefur til kynna.

Personurnar eru Þriar:

Prima, er su, sem talar, ut: *Ego*, Jeg. *Nos*, vier, eda vid.

Secunda, er su, sem talad er vid, ut: *Tu*, þu. *Vos*, þid, eda þier.

Tertia, er su, um hvoria talad verdur, ut: *Ille*, hann. *Illi*, þeir.

NOMEN.

Nomen er þad Ord i Rædunne, med hvoriu einn hlutur verdur nefndur, eda gefed ad merkia, hvornen hann sie a sig komenn,

komenn, so sem: *Deus*, GUd. *bonus*, goodur.

Nomen er tvennslags, Substantivum edur Adjectivum.

Substantivum er þad Ord, sem kann ad standa utaf fyrer sig i Rædunne, og merker einn vissann hlut, og kann ad endast i Islendskunne annadhvørt uppa iñ, añ, eda id, so sem: Hnijfur, Hnijfurinn, *Culter*; Kista, Kistann, *Arca*; Bord, Bordid, *Mensa*.

Adjectivum er þad Ord, med hvøriu gefed verdur ad merkia, hvijlijkur einn Hlutur sie, eda hvørnen hann sie asigkomen, og kann ecke ad endast uppa iñ, añ, eda id i Islendskunne; so sem: *Longus*, Langur. *Magnus*, Stor. *Planus*, Sliettur.

Nomen Substantivum er tvennslags: Proprium, eda Appellativum.

Nomen Proprium er þad Substantivum, sem alleinasta hlijder til einum Hlut sierilage, ut: *Dania*, Danmørk. *Hävnia*, Kaupmannahøfn. *Islandia*, Island. *Petrus*, Petur.

Nomen Appellativum er þad Subſtantivum, ſem kann ad ſegiaſt um marga Hlute, ut: *Regnum*, Rijke. *Civitas*, Borg. *Homo*, Madur, Manneſkia.

Um Nomen a þetta ad adgiætaſt, ſem er: (I) Caſus. (II) Declinatio. (III) Genus. (IV) Comparatio, (V) Species. (VI) Figura. (VII) Numerus. (VIII) Perſona.

I. DE CASU.

Caſus ſyner, hvørnen ſierhvert Nomen umbreiteſt i Endanum med ſex Endingum, þegar þad declineraſt.

Caſus eru ſex: (1) *Nominativus*, (2) *Genitivus*, (3) *Dativus*, (4) *Accuſativus*, (5) *Vocativus*, (6) *Ablativus*.

1. *Nominativus.* J Nominativo ſtendur ſa, ſem giører nockud, eda lijdur nockud, ut: *Puer ludit*, Barned leikur ſier: *Puer verberatur*, Barned verdur ſleiged.

(Barned ſtendur hier i Nominativo, af þvi þad giører nockud; þar þad leikur ſier. Item verdur nokud vid þad giort, þegar þad er ſleiged.)

2. *Genitivus.* J Genitivo ſtendur þad, hvøriu eitthvad tilheyrer, eda hvers eitthvad er, ut: *Liber Patris*, Bok Fodurſens.

(Fader

(Fader stendur hier i Genitivo, af þvi sa er Fader, sem Boken tilheyrer).

3. *Dativus.* J Dativo stendur sa, hvorium madur gefur nockud, eda tilleggur, eda tekur nockud fra: til hvors nockud skedur, ut: *Do puero poma*, eg gef Barnenu Eple. *Eripio puero nuces*, eg tek Nyturnar fra Barnenu.

(Barned stendur hier i Dativo, af þvi ad madur giefur þvi nockud, eda tekur nockud fra þvi.)

4. *Accusativus.* J Accusativo stendur, vid hvern madur giorer nockud, ut: *Verbero canem*, eg slæ Hundenn. *Do librum* eg gef eina Bok.

(Hundurenn og Boken standa hier i Accusativo, af þvi madur giorer nockud vid þau.)

5. *Vocativus.* J Vocativo stendur sa, sem eg kalla til, ut: *Petre! veni*, Petur! kom þu.

(Petur stendur hier i Vocativo, af þvi eg kalla a hann.)

6. *Ablativus.* J Ablativo stendur sa Hlutur, med hvorium madur giorer eitthvad; Item sa Hlutur hvorium vier tilleggium i Jslendskunne Af, Fra, J, A, ut: *Verberare lapide*, ad sla med Steine.

(Stein-

(Steinnenn stendur hier i Ablativo, med þvi hann er sa hlutur, med hvørium eg giøre uockud &c.)

Reglur um þessa Casus.

I. Nominativus og Vocativus kallast *Casus Recti*; hiner adrer, so sem: Genitivus, Dativus, Accusativus og Ablativus, kallast *Casus Obliqvi*.

II. Nominativus og Vocativus eru lijker i badum Numeris.

Hier tekst undan.

1) Þau Nomina, sem endast uppa *US*, og eru Secundæ Declinationis; þau endast i Vocativo Singulari uppa *E*, ut: *DominUS*, Herra, Drottenn; Vocativus Singularis *DominE*, *FluviUS*, Fliot, Voc. Sing. *FluviE*; Enn Deus, GUd hefur i Vocativo Sing. og so Deus.

2) Nomina Propria; Þau Manna Nøfn, sem endast i Nominativo Singulari uppa *IUS*, kasta *US* burtu fra Nominativo, og endast so i Vocativo Singulari uppa *I*, ut: *VirgiLIUS*, þad Skald, i Vocativo Singulari *VirgilI* &c. So og FiliUS, Sonur, i Voc. Singulari FilI, og MeUS minn, i Voc. Sing. MI.

3) Þau Nomina Propria edur Manna Nøfn, sem endast i Nominativo Singulari uppa AS og ES, kasta S i burtu fra Nominativo, og endast so i Vocativo Singulari annadhvørt uppa A,

ut: *ÆneAS*, Voc. *ÆneA*, ellegar uppa E, ut: *AnchiſES*, Voc. *AnchiſE*.

III. Neutra hafa Nominativum, Accuſativum og Vocativum Singularem alltijd lijka, hvørier ſømu þrijr Caſus endaſt i Plurali uppa A, ut: Nominativus *Pomum*, Eple, Accuſ. *Pomum*, Voc. *Pomum*, Nom. Plur. *PomA*, Accuſ. Plur. *PomA*, Voc. Plur. *PomA*.

IV. Dativus og Ablativus Plurales eru alltijd lijker.

II. DE DECLINATIONE.

Declinatio er eitt Ord, med margſlags Endingum, epter hvørre, ſo ſem ødru Forme, aunnur Ord eiga ad hneigiaſt.

Declinationes eru Fimm.

DECLINATIO PRIMA.

Su Fyrſta Declinatio endaſt i Genitivo og Dativo Singulari uppa Æ, ut: *Menſa*, Gen. Æ, Dat. Æ.

Su Fyrſta Declinatio hefur fiorar Endingar i Nominativo Singulari, ſem eru þeſſar.

A, ut: *MensA*, Bord.
E, ut: *EpitomE*, stutt Innehalld, agrip.
AS, ut: *ÆneAS*, Manns Nafn.
ES, ut: *CerastES*, Eytur-ormur med Hornum.

(Um þær reglulegu Declinationes er høndlad i Donatnum.)

Þau Ord, sem eru Primæ Declinationis, og endast i Nominativo Singulari uppa E, declinerast sem epterfylger.

Sing.	*Plur.*
N. Epitome.	N. Epitomæ.
G. Epitomes.	G. Epitomarum.
D. Epitomæ.	D. Epitomis.
Ac. Epitomen.	Ac. Epitomas.
Voc. Epitome.	V. Epitomæ.
Ab. Epitome.	Ab. Epitomis.

Þau Ord, sem eru Primæ Declinationis, og endast uppa AS i Nominativo Singulari, declinerast a þennann haatt.

Sing.
N. Æneas.
G. Æneæ.
D. Æneæ.
Ac. Æneam & an.
V. Ænea.
Ab. Ænea.

Nota: Þetta Ord hefur eingann Pluralem Numerum, þvíad bad er Nomen Proprium,

Þau Ord, sem eru Primæ Declinationis, og endast uppa ES i Nominativo Singulari, declinerast þannig.

Sing.	*Plur.*
N. Cerastes.	N. Ceraſtæ.
G. Ceraſtæ.	G. Ceraſtarum.
D. Ceraſtæ.	D. Ceraſtis.
Ac. Ceraſten.	Ac. Ceraſtas.
V. Ceraſtes.	V. Ceraſtæ.
Ab. Ceraſte.	Ab. Ceraſtis.

Nota :

Þesse epterfylgiande fiortan Subſtantiva enda ſinn Dativum Pluralem uppa ABUS, og ecke uppa IBUS.

Filia, Nata, } Dotter,	Ambæ, Baadar.
Dea, Gydia.	Serva, Ambaatt, Vinnukona.
Liberta, Kvinna, sem er gefenn frials.	Conſerva, Medþionuſta.
Eqva, Hroſſ, Kapall.	Anima, Saal, Ønd.
Mula, Mulaſna.	Aſina, Aſna.
Duæ, Tvær.	Socia, Stallſyſter.
	Dominæ, Fru.

DECLINATIO SECUNDA.

Onnur Declinatio endaſt i Genitivo Singulari uppa I, og i Dativo uppa O, ut: *Dominus*, *DominI*, *DominO*, Herra, Drottenn.

Hun

Hun hefur þriar Endingar i Nominativo Singulari, sem hellst eru brwkanlegar.
US, ut: *DominUS*, i, Herra.
ER, ut: *LibER*, bri, Bok.
UM, ut: *PomUM*, i, Eple.

Og fimm adrar Endingar, sem eru þessar:

IR, ut: *VIR*, i, Madur.
UR, ut: *SatUR*, i, mettur, saddur.
EUS, ut: *OrphEUS*, Horpuslagara Nafn.
OS, ut: *SamOS*, i, Eyar Nafn.
ON, ut: *IliON*, Stadar Nafn i Troja.

Þau Ord, sem endast uppa EUS, declinerast a þennann haatt.

Sing.

N. Orpheus
G. Orphei
D. Orpheo, Orphei
Ac. Orpheum. on, & Orphea
V. Orpheu
Abl. Orpheo

Nota.

Þesse Niju Nomina Adjectiva, Secundæ Declinationis, endast i Genitivo Singulari uppa IUS, og i Dativo uppa I, i Masculino, Fœminino og Neutro, so sem: Unus

Unus, a, um, Einn.	Alius, a, um, annar.
Ullus, a, um, nockur.	Alter, a, um, annar af tveimur.
Nullus,a,um, ecke neinn.	Uter, a, um, hver af tveimur.
Solus,a,um, all einn.	
Totus, a, um, allur.	

Neuter, tra, trum, hvorugur.

I ødrum Casibus declinerast øll þesse Ord, so sem: Dominus, Mensa, og Pomum.

Nomina Secundæ Declinationis, uppa ER, snua ER i RI i Genitivo Singulari, ut: LibER, LibRI, Bok.

Hier takast undan.

1. Þesse Atta Nomina Substantiva, sem hæta I ved Endingu Nominativi Singularis.

Adulter, AdulterI, Horkall.	Socer, i, Fader Konu Manns.
Gener, i, Dottur Madur.	Liber, i, Byngud.
Presbyter, i, Ølldungur.	Celtiber, Spanskur.
Puer, i, Sveinbarn, Pilltur.	Gibber, i, Herdahnuskur.

2. Þesse Atta Nomina Adjectiva sem hier epterkoma, leggia og so I vid Endingu Nominativi Singularis.

Asper, asperi, Snarpur, styrdur.	Liber, i, Frials, frij.
Gibber, i, Krookhriggadur.	Miser, miseri, Aumur, vesæll.
Lacer,i, Rifenn, slitenn.	Prosper, i, Luckulegur, farsæll.

Tener, i, Grannur, ungur mioor.	hægre, haud ar Luckugefenn.
Dexter, i, ſa ſem er til	

DECLINATIO TERTIA.

Su þridia Declinatio endaſt i Genitivo Singulari uppa IS, og i Dativo uppa I, ut: PanIS, Braud, Gen: PanIS, Dat: PanI.

Su þridia Declinatio hefur tiju Endingar i Nominativo Singulari, ſem eru þeſſar:

A, ut: PoëmA, atis, Skaalldſkapur, Kvædi.	N, CrimeN, inis, Löſtur.
E, ut: CubilE, is, Sæng, Rum.	R, AmoR, is, Kiærleike, Elſka, Aſt.
O, ut: SermO, nis, Ræda, Tal.	S, NubeS, is, Sky.
C, HaleC, ecis, Siilld.	T, CapuT, itis, Höfud.
L, VectigaL, vectigalis, Tollur.	X, PaX, cis, Fridur.

Þau Ord, ſem eru Tertiæ Declinationis, og hafa Griſkann Uppruna, declineraſt þannig i Latinu.

I. Þau ſem endaſt uppa A.

Singularis.	*Pluralis.*
N. Poëma.	N. Poëmata.
G. Poëmatis.	G. Poëmatum.

D.

D. Poëmati.	D. Poëmatibus, & Poëmatis.
Ac. Poëma.	Ac. Poëmata.
V. Poëma.	V. Poëmata.
Ab. Poëmate.	Ab. Poëmatibus, & Poëmatis.

II. Uppa O.

N. Sappho, skaalldskapar Kvinnu Nafn.
G. Sapphonis, & Sapphus.
D. Sapphoni, & Sappho.
Ac. Sapphonem, & Sappho.
V. Sappho.
Ab. Sapphone, & Sappho.

III. Uppa N.

Sing.	*Plur.*
N. Pæan, Lofkvæde Apollinis.	N. Pæanes.
G. Pæanis.	G. Pæanum.
D. Pæani.	D. Pæanibus.
Ac. Pæanem.	Ac. Pæanes, & Pæanas.
V. Pæan.	V. Pæanes.
Ab. Pæane.	Ab. Pæanibus.

IV. Uppa ON.

Sing.	*Plur.*
N. Horizon, Sion-deilldar hringur.	N. Horizontes.

Sing.	Plur.
G. Horizontis.	G. Horizontium & Horizonton.
D. Horizonti.	D Horizontibus.
Ac. Horizontem, & horizonta.	Ac. Horizontes, & Horizonta.
V. Horizon.	V. Horizonte.
Ab. Horizonte.	Ab. Horizontibus.

So og einnen.

Sing.	*Plur.*
N. Canon, Regla, Rettarſnura, Mælebradur.	N. Canones.
G. Canonis.	G. Canonum.
D. Canoni.	D. Canonibus.
Ac. Canonem & Canona.	Ac. Canones, & Canonas.
V. Canon.	V. Canones.
Ab. Canone.	Ab. Canonibus.

V. Uppa YN.

Sing.	*Plur.*
N. Phorcyn, Sioar Gud.	N. Phorcynes.
G. Phorcynis.	G. phorcynum.
D. Phorcyni.	D Phorcynibus.
Ac. Phorcynem, & Phorcyna,	Ac phorcynes, & Phorcynas.

V.

V. Phorcyn.	V. Phorcynes.
Ab. Phorcyne.	Ab. Phorcynibus.

VI. Uppa ER.

Sing.	*Plur.*
N. Halter Blyhnottur, Blykula.	N. Halteres.
G. Halteris.	G. Halterum.
D. Halteri.	D. Halteribus.
Ac. Halterem & Haltera.	Ac. Halteres & Halteras.
V. Halter.	V. Halteres.
Ab. Haltere.	Ab. Halteribus.

VII. Uppa YR.

Sing.	*Plur.*
N. Martyr Pijslarvottur.	N. Martyres.
G. Martyris.	G. Martyrum.
D. Martyri.	D. Martyribus.
Ac. Martyrem & Martyra.	Ac. Martyres & Martyras.
V. Martyr.	V. Martyres.
Ab. Martyre.	Ab. Martyribus

VIII. Uppa YS.

Sing.	*Plur.*
N. Erinnys Vijtis-Gydia.	N. Erinnyes.

G. Erinnyos.	G. Erinnyum.
D. Erinny.	D. Erinnybus.
Ac. Erinnyn & Erinna.	Ac. Erinnyes & Erinnyas.
V. Erinnys.	V. Erinnyes.
Ab. Erinny.	Ab. Erinnybus.

IX. Uppa US.

Sing.	*Plur.*
N. Tripus Drij fot ingaur.	N. Tripodes.
G. Tripodis.	G. Tripodum.
D. Tripodi.	D. Tripodibus.
Ac. Tripodem, & Tripoda.	Ac. Tripodes. & Tripodas.
V. Tripus.	V. Tripodes.
Ab. Tripode.	Ab. Tripodibus.

X. Uppa YX.

Sing.	*Plur.*
N. Styx Vijtes-Flioot.	N. Styges.
G. Stygis.	G. Stygum.
D. Stygi.	D. Stygibus.
Ac. Stygem, & Styga.	Ac. Styges, & Stygas.
V. Styx.	V. Styges.
Ab. Styge.	Ab. Stygibus.

I. Genitivus Singularis Tertiæ Declinationis myndast af Nominativo, annadhvert med nockrum vidbæter eda umbreitingu; hvar um hendlad verdur siidar de Genere Nominum og þeirra Genitivis.

II. Accusativus Tertiæ Declinationis endast reglulega uppa EM, ut: *Panis*, *PanEM.*

Nota:

1. Eptirfilgiande Riju Substantiva endast i Accusativo Singulari uppa IM.

Buxis, im, Plogstertur.	Ravis, im, Hæse, Ræma.
Sitis, im, Þorste.	Præsepis, im, Jata, stallur.
Sinapis, im, Mustardur.	Tussis, im, Hoste.
Vis, im, Magt, Ofbellde.	Amussis, im, Mælebrædur, Rettarsnura.
Pelvis, im, Mundlaug.	

2. Accusativus Singularis Græcus endast uppa A, ut: Hector, A, sa kappe, Aer, A, Æther, A.

III. Ablativus Singularis Tertiæ Declinationis endast regulariter uppa E, ut: *Panis*, Abl. *PanE.*

Nota:

1. Þau Ord, sem endast uppa IM i Accusativo Singulari, og hafa ecke fleire Atkvæde i Genitivo enn i Nominativo, þau endast i Ablativo Sing. uppa I, ut: Buxis, IM, I. Pelvis, IM, I.

2. Neutra, ſem endaſt uppa E, AL, AR, ut: MarE, is, Siör, Haf, Abl. MarI. AnimAL, is, Dyr, Abl. AnimalI. CalcAR, is, Spore, Abl. CalcarI.

3. Adjectiva, ſem endaſt uppa IS, ellegar ER i Maſculino, og i Neutro uppa E, endaſt og ſo i Abl Sing: uppa I, ut: FortIS, E, Sterkur, hrauſtur, Abl. FortI. SalubER, bRE, Heilnæmur, Abl. SalubrI.

4. Hier eiga heima epterfilgiandi Nomina Subſtantiva, og beſʒe Maanuda Nøfn, ſem hafa I i Ablativo Singulari.

Canalis, Renſluſtokur.	September, Addraatta-Maanudur.
Mugilis, Marhnutur.	October, Slatrunar-Maanudur.
Strigilis, Hroſſakambur.	November, Ridtijdar-Maanudur.
Aprilis, Sumar-Maanudur.	December, Skamdeges-Maanudur.
Qvintilis, Julij, eda Madka-Maanudur.	
Sextilis, Augusti, eda Heyanna-Maanudur.	

5. Comparativa, ſo og einnen Adjectiva, med einne Endingu, endaſt i Ablatívo Singulári bæde uppa E og I, ut: Major Stærre, Abl. MajórE, MajórI, Felix Farſæll, Abl. FelícE, FelícI.

IV. Nominatívus, Accuſatívus, & Vocatívus, Plurāles, Tertiæ Declinatiōnis endaſt i Maſculīno og Fœminīno uppa ES, i Neutro uppa A, ut: *SermōnES*,

Tem-

TempestātES, Stormvidre, *PectorA*, Briost.

Nota:

Neutra sem endast uppa I, i Ablativo Singulari, ellegar uppa E og I tilsamans, endast i Nom. Accusat. og Voc. Plurali, uppa IA, ut: Mare, I, MarIA. Felix, FelicE, FelicI, in Nom. Acc. & Voc. Plurali FelicIA.

Hier skulu undantakast.

Comparativa og nockur Adjectiva, med einn Atkvæde, sem endast i Neutro Plur. uppa A, ut: Majus, Majora &c. Bigener, sem fæddur af tvofølldu Kyne, BigenerA. Vetus, gamall, Vetera.

V. Genitivus Plural. Tertiæ Declinationis, endast regulariter uppa UM, ut: Pater, in Genitivo Plurali PatrUM.

Nota:

1. Þau Nomina sem endast i Ablativo uppa I alleina, eda uppa E og I tilsamans, endast i Gen. Plurali uppa IUM, ut: Animal, Abl. AnimalI, Gen. Plural. AnimalIUM, Felix, FelicE, FelicIUM.

2. Nomina, sem endast uppa IS, ellegar ES, og hafa ecke fleire Atqvæde i Gen. Singulari, enn i Nominativo, þau endast og so i Gen. Plur. uppa IUM, ut: Avis Fugl, Gen. Sing. Avis, Gen. Plur. AvIUM. NubES, Gen, Sing. NubIS, Gen, Plur, NubIUM.

Hier skalltu undantaka þesse Ord:

Canis, is, um, Hundur.	Vates, is, um, Spaamadur.
Panis, is, um, Braud.	Volucris, is, um, fliootur sem Fugl.
Juvenis, is, um, Ynges madur.	

Þesse enda Genitivum Pluralem uppa UM.

3. Nomina, sem i Nominativo Singulari endast uppa tvo Consonantes, og samhliodande Stafe, elleg ar uppa x, og eru i lyking med þeim, sierdeiles Monosyllaba, þad eru eins Atqvædes Ord, þau endast i Gen. Plurali uppa IUM, ut: Ars, ArtIUM, Konst. list. Arx, ArcIUM, Slot. Trabs, TrabIUM, Bite, Bialke.

VI. Dativus og Ablativus Pluralis Tertiæ Declinationis, koma af Dativo Singulari, in I, þegar ad BUS leggst þar til, ut: à Dativo Singulari, *PanI*, kemur Dativus Pluralis, *PaniBUS*. &c.

DECLINATIO QVARTA.

Su fiorda Declinatio endast i Genitivo Singulari uppa US, og i Dativo uppa UI, ut: Fructus, US, UI.

Su fiorda Declinatio hefur i Nominativo Singulari tvær Endingar, US, ut: FructUS, og U, ut: CornU Horn.

4. [illegible] Þau [illegible]
[illegible] Pluralia [illegible]
[illegible]

Þau Orð, ſem endaſt uppa U, declineraſt þannig.

Sing.	*Plur.*
N. Cornu.	N. Cornua.
G. Cornu.	G. Cornuum.
D. Cornu.	D. Cornibus.
Ac. Cornu.	Ac. Cornua.
V. Cornu	V. Cornua.
Ab. Cornu.	Ab. Cornibus.

Dativus & Ablativus Pluralis Qvartæ Declinationis endaſt uppa IBUS, ut: Fructus in Dat. og Abl. Plur. FructIBUS.

Nota:

Þeſſe Niju Nomina Subſtantiva hafa UBUS in Dat. og Abl. Plurali.

Artus, us, Lidamot.	Partus, us, Foſtur.
Arcus, us, Boge.	Specus, us, Grifia.
Lacus, us, Stoduvatn.	Veru, us, Steikarateinn.
Portus, us, Hofn.	Pecu, u, Fie.
Tribus, us, Ættkviſl.	

1. Qveſtus, us, Kvortun hefur i Dativo Ablativo Plurali helldur Qveſtibus enn Qveſtub

2. Portus, Hofn, hefur bæde Portibus og [illegible]tubus.

DECLINATIO QVINTA.

Su Fimta Declinatio endaſt i Genitivo

og

og Dativo Singulari uppa EI, ut: Dies, Gen. DiEI, Dat. DiEI.

Nota:

1. Þau sem endast uppa IES, ut: DIES, Dagur, SpecIES, Mynd, asynd, eru Qvintæ Declinationis, so og einnen þesse Þriu Ord, sem ecke endast uppa IES:

Res, rei, Hlutur, Sok, Gierningur.
Fides, ei, Trw, Lofun, Dandimenska.
Spes, ei, Von, Eptervænting.

2. Øll þau Ord, sem eru Qvintæ Declinationis, hafa ad mestuleite eingann Genitivum, Dativum og Ablativum Pluralem,

Ad undanteknum þessum sio Ordum.

Acies, ei, Egg.
Dies, ei, Dagur.
Facies, ei, Andlit, Asiana.
Res, ei, Hlutur.
Species, ei, Asynd.
Superficies, ei, Uppverfa, hlutarens Yferbud.

Hvered hafa bæde Genitivum, Dativum og Ablativum Pluralem.

Spes, ei, Von, hefur i Genitivo Plurali Spem.

III. DE GENERE.

Genera Nominum eru Þrennslags: Masculinum, Fœmininum, og Neutrum. Genus þydest med tvennu moote, sem er:

(1) Af Merkingu Nominis.
(2) Af Nominis fyrstu Endingu.

Um Genus sem þeckist af Merkingu Nominis.

Masculinum. Masculino Generi heyra til Kallmanna Nøfn, og allt þad sem Kallkyns er, ut: Petrus, Petur, Pater, Fader, er Masculinum, af þvi Petur merker eitt Kallmans Nafn, og Fader eina Kallmans Persónu.

Hier eiga heima Maanadanna, Vatnanna, Anna, og Vindanna Nøfn, ut: *Januarius*, Midsvetrar Maanudur, &c. *Albis*, Hamborgar Elva, &c. *Aqvilo*, Nordanvindur.

Fœmininum. Fœminino heyra til Kvennmanna Nøfn, og þau Ord, sem Kvennpersónum, eru eigenleg, ut: *Margareta*, Margret, er Fœmininum, af þvi þad merker Kvennmans Nafn. *Mater* Moder, *Virgo* Jomfru, er Fœmininum, af þvi þad merker Kvennmans Persónu. Fœminina heyra einnen til Borga, Eia, Landa, Eyka, og Dygda Nøfn, ut: *Havnia*, Kaupmannahøfn, *Siælandia*, Selland, *Dania*, Danmørk, *Pyrus*,

Pyrus, Perutrie, *Temperantia*, Hofseme.

Neutrum. Þau sem heyra til Neutrò, þeckiast ad mestu af þeirra Endingum.

Nota:

Øll þau Ord, sem merkia bæde Kallkyn og Kvennkyn, so sem Adolescens, Ungur, Pilltur, eda Stulka, Affinis, Maagur, eda Maagkona &c. Þau eru Communis Generis, þad er bæde Masculini og Fœminini Generis.

Um GENUS.

Sem þeckist af Fyrstu Endingu Nominum, sem er Nominativus Singularis, so og einnen um þeirra Genitivos.

A.

In A terminata, þad er þau Ord sem endast uppa A, og eru Primæ Declinationis, sunt Fœminina, ut: Mensa, æ, Bord.

Cometa, æ, Halastiarna, Planeta, æ, Plaaneta, edur reikande Stiarna, sunt Masculina.

Enn þau, sem endast uppa A Secundæ Declinationis, og eru alleinasta Pluralis Numeri, þau eru Neutrius Generis, ut: Arma, orum, Vopn.

In MA Tertiæ Declinationis sunt Neutra, ut:

ut: *Poëma.* Skaalldskapur, Draapa, Kvedlingur formant Genitivum, addito TIS, þad er þau giora Genitivum nær madur leggur þar til TIS, ut: *Poëma, PoëmaTIS,*

E.

In E. Tertiæ, sunt Neutra, ut: MarE, Sior, Haf, formant Genitivum, mutatô E, in IS, þad er, þau giora Genitivum, mutatô E, in IS, ut: *MarE, MarIS.*

Enn þau Ord, sem endast uppa E, og heyra til Primæ Declinationi, þau eru Fœminini Generis, ut: *Epitome*, es, stutt Agrip, Innehalld, *Pentecoste*, es, Hvijtasunna.

I.

In I sunt Neutra, ut: GummI, Kvoda, Sinapl, Mustardur, sem ecke declinerast.

O.

In O sunt Masculina, ut: SermO. Ræda. formant Genitivum additô NIS, ut: *Sermo, SermoNIS, Tevto, TevtôNIS,* Þyskur, *Udo, UdoNIS,* þyckur Haaleistur eins og Þose, *Cudo, CudoNIS,* Skinn hufa.

Ordo, sem hefur Ordinis i Genitivo, Rød, Orda, item Cardo, iNIS, Hurdar Jarn. Margo, iNIS, Spatia, eru og so Masculini Generis.

In

In IO Verbalia, ſunt fœminina, ut: *RatiO*, oNIS, Skynſeme, Rœna.

In DO & GO, Superdiſyllaba, eda þau Ord, ſem hafa i ſier fleire, enn tvo Atqvœde i Nominativo, ſunt fœminina, ut: ImaGO, Bylæte, Jmynd, DulceDO, Sœtleike: ſo og einnen GranDO, Hagl, VirGO, Mey, Jomfru, ſamvel þo þau hafe ecke nema tvo Atkvœdi.

Formant Genitivum, mutato O in INIS, ut: *ImagO*, *ImagINIS*, *DulcedO*, *DulcedINIS*, *GrandO*, *GrandINIS*.

Caro, carnis, Kiøt, eſt Fœmininum. Homo, inis, Manneſkia, eſt Maſculinum. Nemo, inis, Enginn, eſt Maſculinum & Fœmininum.

U og Y.

In U ſunt Neutra, ut: *CornU* Horn, indeclinabile in Sing. ſo og einnen Genu, Knie, Moly, Jurtar Nafn med Eitre.

C. T. AL. EL. og UM.

In C, Neutra ſunt, ut: *LaC*, lactis, Miolk, *HaleC*, *Halecis*, Syld.

In T, Neutra ſunt, ut: *CapuT*, *itis*, Hofud, *SinципuT*, *itis*, Høfuded ad framanverdu, *OcciputT*, *itis*, Hnacke.

In AL, ſunt Neutra, ut: Animal, Dyr, formant Genitivum, addito IS, ut: *AnimAL*, *AnimaLIS*.

Sal, *Salis* Sallt, eſt Maſculinum.

In EL ſunt Neutra, ut: *Mel*, *MelIIS* Hunang, *Fel*, *FelIIS*, Gall.

In UM ſunt Neutra, ut: *PomUM* Eple.

IL. OL. UL.

In IL, OL, UL ſunt Maſculina, ut: *MugIL* Marhnutur, SOL Sool, ExUL Utlæge, landflotta madur. Formant Genitivum additô IS, ut: *MugIL*, *MugilIS*; *SOL*, *SolIS*; *ExUL*, *ExulIS*.

Neutra eru Sil, Silis, gulur Maalara Farve, og *Nihil*, edur *Nil*, ecke neitt.

AN. IN. ON.

In AN, IN, ON Tertiæ, ſunt Maſculina, ut: *PæAN* Lofkvæde Gudanna, *DelphIN* Hofrungur, Hniſſa, *CanON* Regla, Retttarſnura. Formant Genitivum, additô IS, ut: *Pæan*, *PæanIS*, *Delphin*, *DelphinIS*, *Canon*, *CanonIS*.

Hier eiga adtakaſt undan.

In ON Secundæ Declinatiōnis, ſem eru Neutra, ut: *SymbolON* Tillag, Samtiiningur: *IdolON* Skurdgod, Afgud. Fœminina eru: *Aedon*, *onis*, Næturgali. *Halcyon*, *onis*, Iſfugl. *Sindon*, *onis*, Smalerept.

EN.

In EN, ſunt Neutra, ut: *CrimEN* Løſtur. Formant Genitivum, mutatô EN in INIS, ut: *CrimEN, CrimINIS.*

Maſculina ſunt:

PectEN, inIS Kambur. *REN, RenIS* Nyra. *SplEN, SplenIS,* og *LiEN, LienIS* Milte. *LichEN, LichenIS* Krefda i Andlitenu. *AttagEN, enIS* Helſinge.

AR.

In AR, ſunt Neutra, ut: *CalcAR* Spore. Formant Genitivum, additô IS, ut: *Calcar, CalcarIS.*

LAR, LarIS Husgod, eſt Maſculinum; *FAR, FarIS* hart korn, Miøl, eſt Neutrum.

ER.

In ER, ſunt Maſculina, ut: *LibER* Bok, *AnſER* Giæs.

Qvædam formant Genitivum mutatô.

Vel { *ER* in *RI*, ut: *LibER, LibRI,* Bok.
ER in *RIS*, ut: *PatER, PatRIS* Fader.

Qvædam additô I, ut: *PuER, PueRI* Pilltur, vel additô IS, ut: *AnſER, AnſerIS* Giæs.

Neutra

Neutra sunt:

Cadaver, Cadaveris, Hræ, daudur lijkami.	Tuber, eris, Hnuskur, Pwsa.
Siser, Siseris, gul root.	Ver, veris, Vor.
Spinter, eris, Armband.	Verber, eris, Hogg, Slag, O-brukanlegt i Singulari, undanteknum Ablativo Verbere.
Iter, itineris, Reisa, Ferd.	
Uber, is, Jugur.	
Suber, eris, Kork.	
Cicer, eris, Fuglabauner.	Papaver, is, Svefngras.
	Piper, is, Pipar.

IR.

In IR, sunt Masculina, ut: *VIR*, *Viri* Karlmadur.

OR.

In OR, sunt Masculina, ut: *AmOR* Elska. Formant Genitivum additô IS, ut: *Amor*, *AmorIS*.

Arbor est Fœmininum, Mkaude Tre. Marmor, oris, Marmarasteinn. Cor, Cordis, Hiarta, sunt Neutra.

UR.

In UR, sunt Neutra, ut: *SulphUR* Brennesteinn. Formant Genitivum additô IS, ut: *Sulphur*, *SulphurIS*.

Masculina sunt:

Fur, furis, Þiofur.	Turtur, uris, Turteldufa.
Furfur, furfuris, Sorp, Agner.	Vultur, is, Gammur.

AS.

In AS, ſunt Fœminina, ut: *CivitAS* Stadur, *AnAS* Ond. Formant Genitivum, mutatô S in TIS, ut: *CivitaS*, *CivitaTIS*, *AnAS*, *AnaTIS*.

Maſculina ſunt:

Adamas, Adamantis Demant. Elephas, antis, Fyll. Gygas, antis, Riſe.

Sed Neutra ſunt:

Vas, vaſis, Ker, Fas hœfe, Nefas ohœfe; bæde þeſſe Indeclinabilia.

ES.

In ES, Tertiæ ſunt Fœminina, ut: *SepES* Gyrding. Formant Genitivum, mutatô ES in IS, ut: *SepES*, *SepIS*.

Nota:

Qvædam formant Genitivum, mutatô ES,

Vel
- In ETIS, ut: *Paries*, etis, Veggur.
- In ITIS, ut: *Hoſpes*, itis, Husbondi, Geſtur.
- In EDIS, ut: *Pes*, pedis, Footur.
- In IDIS, ut: *Obſes*, obſidis, Giſlingur, Pantmadur.

Maſculina ſunt:

Pes, pedis, Footur.
Aries, etis, Hrutur.
Paries, etis, Veggur.
Palmes, itis, afſkorenn Viinviđarkviſtur.
Limes, itis, Takmark, Landamerke.

Stipes,

Stipes, itis, Stiake.	Poples, itis, Kniesbot.
Fomes, itis, Tundur, Ellofveikia.	Ames, itis, Retstaung.
Termes, itis, afbrotenn Grein med averte.	Trapes, is, Oliu Milna, Pressa.
Trames, itis, Fyrervaf.	Sonipes, edis, sa sem tredur og stappar med fætenum.
Gurges, itis, Svelgur.	Obses, idis, Gisse.
Cespes, itis, Torfa, græin Torfu-hnaus.	Pedes, itis, Footgangande Madur.
Vepres, Þyskell, Þyrner.	Lebes, etis, Ketell.
Verris, is, Gølltur.	Tapes, etis, Tialld, Sparlak.
Tudes, itis, Huodhamar.	Magnes; etis, Segulsteinn.
Trudes, is, Jarnkall, Jarnstaung.	
Præs, Prædis, Borgunarmadur i peninga sokum.	

Neutra eru:

Æs, æris. Kopar. Cacoethes, is, Slæmur vane.

In ES, Qvintæ sunt Fœminina, ut: Res, rei Hlutur, Sok. Fides, ei, Trw.

Dies, ei, Dagur, er i Singulari Numero Communis Generis, in Plurali Masculini Generis. Meridies Middagur, er alltijd Masculini Generis.

IS.

In IS, sunt Fœminina, ut: *CutIS, is,* Hwd, Horund.

Nota.

Qvæ in IS desinunt, formant Genitivum, regulariter Nominativo similem: þad er, þau Ord, sem endast uppa IS, giera Genitivum so vel uppa IS, sem Nominativum.

vel mu-tatô. S in DIS, ut: *Lapis, IDIS*, Steinn.
IS in ERIS, ut: *Pulvis, ERIS*, Dupt.
IS in ITIS, ut: *Lis, LITIS*, Þræta, Deila.
IS in INIS, ut: *Sangvis, INIS*, Blood.

Hier skulu undantakast.

Þau sem endast uppa LIS og NIS og eru Masculini Generis, ut:

Panis, is, Braud.
Collis, is, Haals, Hrigur, Hæd.
Glis, ris, Valska.
Crinis, is, Haar.
Amnis, is, aa.
Finis, is, Ender.
Majalis, is, Gelldt Svijn.
Ignis, is, Elldur.
Funis, is, Reip Kadall.
Mugilis, is, Marhnutur.
Jugalis, is, Hestur eda uxe, sem geingur fyrer Oke med odrum.
Tollis, is, Smidiubelgur.
Penis, is, Kallmans leindarlimur.

Pollis, inis, sigtad Miol.

Fœminina eru þesse eptersilgiande Tiju Ord:

Pellis, is, Skinn.
Vallis, is, Dalur.
Convallis, is, Kringlottur. Dalur, Fiallahvillt.
Strigilis, is, Hrossa-kambur.
Lis, litis, Þræta.
Bipennis, is, Arngeir.

Bilis,

Bilis, is, Gall.
Felis, is, Kottur.
Melis, is, Greifinge, lijted Dyr, sad sem so kallast.
Novalis, is, Nyplægdur Akur.

Masculina sunt:

Vectis, Jarnkall, Jarnstaung.
Piscis, is, Fiskur.
Fascis, is, Bagge.
Lapis, is, Steinn.
Axis, is, Hioolgaddur.
Fustis, is, Drumbur, Staur.
Postis, is, Dirqtrie.
Vermis, is, Ormur.
Sangvis, inis, Blood.
Ungvis, is, Nogl.
Ensis, is, Sverd.
Torris, is, Elldebrandur.
Vomis, eris, Plogjarn.
Sentis, is, Þyrner.
Orbis, is, Skerdiskur, Kringla.
Angvis, is, Eiturormur.
Cucumis, is, & eris, þad Gras, Jardar-Eple.
Mensis, is, Maanudur.
Pulvis, eris, Dupt.
Cassis, is, Dyra-net.

Enn Cassis, idis, Hialmur, er Gen. Fœminini.

OS.

In OS sunt Masculina, ut: *Flos* Blomstur, *Lepos* snillelegt tal. Formant Genitivum, mutatô OS, in ORIS, ut: *FlOS*, *FlORIS*, *LepOS*, *LepORIS*.

Fœminina sunt:

Cos, Cotis, Brijne. Dos, Dotis, Heimanmundur, Morgun-gaafa.

Neutra sunt:

Os, oris, Munnur. Os, ossis, Bein.

In US Secundæ & Qvartæ Declinationis sunt Masculina, ut: *CibUS*, *Cibl*, Matur, *FructUS*, *US*, Avoxtur.

Fœminina sunt:

Vannus, i, Saalldur.	Tribus, us, Ættkvisl.
Acus, us, Nal.	Alvus, i, Kvidur.
Manus, us, Hønd.	Humus, i, Jord.
Domus, i, og us, Hus.	Porticus, us, Forbirge.

Enn Acus, eris, Agner, Milsua, er Generis Neutrius, og Acus, i, Horn-sile, Generis Masculini.

In US, Tertiæ, qvæ U mutant, þad eru þau, sem umbreita U i Genitivo in ORIS, vel ERIS, sunt Neutra, ut: *Pectus*, *ORIS*, Brioft, *Genus*, *ERIS*, Kyn.

Sed lepus, oris, Hiere, Masculinum est.

In US Tertiæ, qvæ U servant, edur bijhallda U, i Genitivo sunt Fœminina, ut: *Salus*, *Salutis*, Heill, Velferd, Hialp-rædi, Saaluhialp.

Neutra sunt:

Crus, cruris, Fotleggur.	Jus, juris, Lagarettur.
Pus, puris, Vogur, Grotur.	Rus, ruris, Landsbigd, Bær uppa Landenu.
Thus, thuris, Reikelse.	

Ma-

Masculinum est:

Mus, muris, Mus.

Fœmininum est:

Grus, gruis, Trana.

YS.

In YS sunt Fœminina, ut *ChlamYS*, *Chlamydis*, Striidsmanna Kapa, *Chelys*, *yos*, Kudungsskel, Harpa.

In AUS duo sunt Fœminina, *Laus* Lof, *Fraus* Swik, Pretter. Formant Genitivum, mutatô S in DIS, ut: *LauS*, *LauDIS*, *FrauS*, *FrauDIS*.

In BS, LS, NS, PS, RS, sunt Fœminina, & formant Genitivum mutatô.

vel { S in IS, ut: *TrabS*, *TrabIS*, Bite, Biaalke, *HyemS*, *IS*, Wetur, *Stirps*, *IS*, Stofn, Eykarbolur, It: Uppru-ne til einhvors, It: Afspreinge.
S in TIS, ut: *PulS*, *PulTIS*, Grautur, *FronS*, *TIS*, Enne, *MorS*, *TIS*, Daude. }

Sed Masculina sunt:

Mons, montis, Fiall.	Torrens, tis, rennande Lækur.
Pons, tis, Brw.	Tridens, tis, Priitent-kviisl.
Fons, tis, Brunnur, Uppspretta.	
Dens, tis, Tonn.	

Rudens, tis, ſtoor Sklps-Kadall.
Hydrops, is, Vatnsſott.
Calybs, chalybis, p. b. Staal.

Bidens, bidentis, Klofa-kviſl, tviſteunt verk-fære.

In T Neutra ſunt, ut: *CapuT* Hofud. Formant Genitivum, mutatô UT in ITIS, ut: *CapUT*, *CapITIS*.

In X ſunt Fœminina, ut: *FornaX* Ofn, þau mynda Genitivum regulariter mutatô, X in CIS, ut: *FornaX*, *FornaCIS*.

Enn þad er ſter-i-lage adgiætande, ad ſum ſnua X in GIS, ut: Harpax, Harpagis Krake. Rex, regis, Kongur. Lex, legis Logmaal med ſijnum compoſitis, Grex, gis, Smafienadar hiord.

Nockur umbreita X in ICIS, ut: Appendix, icis, Vidbætir, Judex, icis, Domare.

Maſculina ſunt hæc in AX.

Thorax, acis, Treia, Bolur.
Harpax, agis, Krake.
Colax, acis, Smiadrare.
Nycticorax, acis, Nœturhrafn.
Myſtax, acis, Kampur.
Enn Limax, acis, Leirmadkur, et Generis communis.

Et hæc in EX Maſculina ſunt.

Vertex, icis, Hvirfell.
Vervex, ecis, Gelldur ſaudur.

Caudex, icis, Cykar-bolur.
Frutex, icis, Fialldrape, ſmavidur. Senex,

Senex, ſenis, gamall Madur, Hærn-kall.
Remex, igis, Rodrar-Madur.
Ramex, icis, Haull. Þarmahlaup.
Codex, icis, ſtor Bok.
Murex, icis, Skelfiſkur. Purpura Farve.
Sorex, icis, Skogar-Mus.
Pulex, icis, Flo.
Pollex, icis, Þumal-Fingur.
Apex, icis, Toppur.
Cimex, icis, Veggia-Lus.
Podex, icis, Þarfagangur, Saus.
Index, icis, Viiſeſingur, Regiſtur.
Judex, icis, Domari.
Vindex, icis, Hegnari.
Latex, icis, Vøkve.
Rumex, icis, pad Gras, Swra.
Cortex, icis, Borkur.
Culex, icis, Miiſinga.
Pumex, icis, Vikurkol.
Cilex, icis, Eldtinna.
Calx, calcis, Hæll.
Obex, icis, Loka.
Vortex, icis, Haf-ſvelgur, Ydukaſt, Hvirfilvindur.

Enn Imbrex, icis, Þakſteinn, er Communis Generis.

Et hæc in IX Maſculina ſunt:

Calix, icis, Kaleikur.
Fornix, icis, Hvelfing, Horukroo.
Varix, icis, Þrwtin, Æd, Varta.
Spadix, icis, afbroten Palmvidargrein, med Avexte, It: Raudur-Farve.

Communis Generis eru:

Perdix, icis, Akur-Hæna.
Hyſtrix, icis, Pyndtſvijn.
Natrix, icis, Vatns-ſnakkur.

Et

Et hæc in OX, UX & YX, Maſculina ſunt:

Valvox, ocis, Vijn-vidarormur.
Eſox, ocis, Lax.
Tradux, ucis, Tingunar Kviſtur.
Calyx, ycis, Blomſturs-Hijde.

Þeim Nominibus Defectivis, ſem ecke hafa Nominativum Singularem ſmijda menn Nominativum, og laata hann hafa þa Endingu, af hverri ſkilia ma þeirra Genus, ut: *Frugi* Gagnlegur, à Nominativo *Frux*, er Fœmininum ex regula generali in X, &c. *Opis* Hap, â Nominativô inuſitatô *Ops*, eſt Fœmininum ex regula generali in BS, IS, MS, PS, &c. Fœminina ſunt.

ADJECTIVUM

& ejus Motio.

Adjectivum kallaſt Nomen, af hvi had ſetſt med Subſtantivo, ſo ſem kann ad vera, Madur, Kvinna, og hver einn hlutur, þarfyrerer hefur had og þriu Genera, ſem er *Maſculinum*, *Fœmininum* og *Neutrum*.

Þeſſe þriu Genera, hefur Adjectivum, hvert helldur had kann ad hafa þriar, tvær, edur eina Ending i Nominativo.

Ad-

Adjectivum trium terminationum, þad sem er med þremur Endingum, endast i Masculino, annadhvert uppa US, ER, ellegar UR; i Fœminino uppa A, Neutro uppa UM.

Þau sem endast uppa US, ER, UR og UM, eru oll Secundæ Declinationis; Enn þau sem endast uppa A eru Primæ Declinationis, ut:

Doctus, a, um, Lærdur.

Piger, gra, grum, Latur.

Sic, *Satur, a, um*, Saddur.

Sed, *Alius, a, ud*, non alium, annar.

Adjectivum duarum terminationum, þad er med tveimur Endingum, þau endast i Masculino og Fœminino uppa IS, i Neutro uppa E, ut: *FortIS*, *FortE*, Sterkur; Þvilijk eru og einnen oll Comparativa, med tveimur Endingum, sem endast i Masculino og Fœminino uppa OR, og i Neutro uppa US, og eru Tertiæ Declinationis, ut: Masculinum og Fœmininum *DoctiOR*, Neutrum *DoctiUS*, Genit. *DoctiorIS* þess Lærdara.

Oll onnur Adjectiva, sem ecke endast i Masculino uppa US, ER, edur IS, hafa ecke

ecke utann eina Endingu i øllum þrimur Generibus, ut: *Audax* Diarfur, in Masculino, Fœminino og Neutro, Genitivus *Audacis*. *Prudens* Forsiall, in Masculino, Fœminino & Neutro; Genit. *Prudentis*. Sic omnia Participia Præsentis Temporis, ut: *Amans*, *amans*, *amans*, Genitivus *amantis* elskande, &c. og þau eru øll Generis Omnis, og Tertiæ Declinationis.

Hier undanntakast þesse Sio Adjectiva:

Pauper, eris, fatækur.	Degener, is, sa sem urættest.
Uber, eris, yferflïotanlegur.	Congener, is, af somuætt, edur Kyne.
Bigener, is, komenn af tvennslags Folke.	Vetus, eris, gamall.

Intercus, intercutis, þad sem er innann under Hørundenu.

Þesse hafa ecke nema Eina Endingu, og eru øg so *Generis Omnis*, þott þau endest uppa ER eda US.

Adjectivum er annadhvert *Comparabile*, sem kann ad comparerast i øllum þrimur Gradibus Comparationis, ellegar þad er Incomparabile, sem ecke kann ad comparerast.

(Les her um þau Adjectiva, sem eru i Nomenclatore Latino-Danico Minori Stephani, fra pag. 68 til 78.

IV. DE COMPARATIÓNE.

Gradus Comparationis Adjectivorum kann ad aukast i sinne Merkingu, so eg kann ad segia: Hvijtur, hvijtare, hvijstastur.

'Þar fyrer.

Hefur Adjectivum þria Gradus, lijka sem þriar Troppur, uppa hveriar þad stijgur i Merkingunne, so sem eru:

1) *Positivus*, sem er hin fyrsta Merking Adjectivi, ut: *Albus, a, um*, Hvijtur, *Fortis, is, e*, Hraustur.

2) *Comparativus*, hefur meire Merking i sier, ut: *Albior, or, us*, Hvijtare, *Fortior, or, us*, Sterkare.

3) *Superlativus*, hefur i sier þa mestu Merking, ut: *Albissimus, a, um*, Hvijtastur, *Fortissimus, a, um*, Hraustastur.

Comparativus kemur af Casu Positivi in I, sem er annadhvert Genitivus af Adjectivis trium terminationum, ellegar Dativus af Adjectivis duarum, vel unius terminationis, additô OR, in Masculino & Fœmi-

nino

nino og US in Neutro, ſem giører i Genitivo ORIS, ut: af Genitivo *AlbI*, ſem er Adjectivum, med þrimur Endingum, giøreſt Comparativus *AlbiOR*, *or*, *us*, Gen. *AlbiORIS*. Af Dativo *DulcI*, ſem er Adjectivum, med tveimur Endingum kemur Comparativus, *DulciOR*, Sætari, *or*, *us*, Genitivus *DulciORIS*, og af Dativo, *AudacI*, ſem er Adjectivum med eiñi Endingu, kemur Comparativus *AudaciOR*, diarfari, *or*, *us*, in Genitivo, *AudaciORIS*. Superlativus kemur af Caſu Poſitivi in I, þad er adſkilia af Genitivo Adjectivorum, trium terminationum, enn af Dativo Adjectivorum, duarum, eda unius terminationis, additô *ſſimus*, in Maſculino, *ſſima*, in Fœminino, *ſſimum*, in Neutro, ut: af Genitivo *Albi*, kemur *Superlativus Albiſſimus*, *a*, *um*, à Dativo *DulcI*, *Superlativus Dulciſſimus*, *a*, *um*, Sætaſtur, og af Dativo *AudacI*, *Superlativus Audaciſſimus*, *a*, *um*.

Ad-

Adjectiva med þremur Endingum compareraſt a þennann haatt.

Gen. *Maſcul.*	*Fœmin.*	*Neutrum.*
Poſitivus: Doctus,	docta,	doctum.
Comparat: Docti-or,	docti-or,	docti-us.
Superlat: Doctiſſimus,	doctiſſima,	doctiſſimum.

Adjectiva, ſem hafa tvær Endingar compareraſt ſem epterfylger.

Gen. *Maſcul.*	*Fœminin.*	*Neutrum.*
Poſitivus: Fortis,	fortis,	forte.
Comparativ: Forti-or,	forti-or,	forti-us,
Superl: Forti-ſſimus,	forti-ſſima,	forti-ſſimum.

Adjectiva, ſem ecki hafa nema eina Endingu i Nominativo compareraſt þannig.

Gen. *Maſcul.*	*Fœmin.*	*Neutrum.*
Poſitivus: Audax,	audax,	audax.
Compar: Audacior,	audacior,	audacius.
Superl: Audaciſſimus,	audaciſſima,	audaciſſimum.

Nota:

1. *Poſitivus* in ER, gioref Superlativum, additô RIMUS, ut: *NigER, NigerRIMUS.*

2. *Facilis*, audvelldur, Agilis lidamiukur, Gracilis veigg lijtell, Humilis lijtelaatur, Simills +Adiectiva uppá Dilis mynda lijtur, i Superlativum med ad umbreita is til limus ff:

liͤkur, formant Superlativum à Poſitivo, med þvi ad uṁbreita IS in LIMUS, ut: â Poſitivô *facilIS, facilLIMUS*, &c.

3. Adjectiva in US, ſem hafa einn Vocalem fyrer framann US, þau giøra Comparativum, med þvi mote, ad þetta Ord *Magis* legſt vid Poſitivum, ut Poſitivus *IdoneUS*, hentugur, hœfelegur. Comparativus, *Magis IdoneUS*, Hentugre hœfelegre, ſo myndaſt og einnen Superlativus, þegar þetta Ord *Valdè*, edur *Maximè*, verdur lagt vid Poſitivum, ut *Valdè*, edur *Maximè IdoneUS*, Hentugaſtur, hœfelegaſtur, &c.

DE ADJECTIVIS IRREGULARIBUS.

I. Adjectiva, ſem ecke hafa neinn reglulegann Comparativum og Superlativum.

Poſit.	*Comparat.*	*Superlat.*
Bonus, godur.	Melior, betre.	Optimus, beſtur.
Malus, vondur.	Pejor, verre.	Peſſimus, veſtur.
Magnus { ſtor / mikell }	Major { ſtœrri / meiri }	Maximus { ſtœrſtur. / meſtur. }
Parvus, liͤtell.	Minor, minne.	Minimus, minnſtur.
Multus, margur.	Plus, meira	Plurimus,
Multa		Plurima,
Multum		Plurimum.

Plus in Plurali declinatur, ut: *Plures*, in Maſculino & Fœminino, enn i Neutro *Plura* & *Pluria* antiqvè.

II.

II. Þau Adjectiva, sem ecke hafa neinn reglulegann Superlativum, so sem:

Posit.	Comp.	*Super.*
Neqvam, strakfeingen,	Neqvior,	Neqvissimus.
Posterus { sa sem er fyrer aptann	Posterior,	Postremus.
Vetus, gamall,	Veterior,	Veterrimus.
Exterus { framande, sa sem er fyrer utann }	Exterior	{ Extremus. Extimus.
Inferus { sa sem er nedarlega }	Inferior	{ Infimus Imus.
Superus { sa sem er fyrer ofan }	Superior	{ Supremus Summus.
Maturus { fullvaxen friór }	Maturior	{ Maturissimus Maturrimus.

III. Þau Adjectiva, sem eru samsett af *Volo*, *Dico*, *Facio*, mynda sinn Comparativum, uppa ENTIOR, og Superlativum uppa ENTISSIMUS, ut: *BenevoLUS*, Godviliadur, *BenevolENTIOR*, *BenevolENTISSIMUS*, so og: *MaledicUS*, Illmæltur, *MaledicENTIOR*, &c. og *MagniFICUS*, sa sem er mikelshaattar, prácktugur, *MagnificENTIOR*, &c.

DE ANOMALIS.

Anomala eru þau Nomina, ſem vijkia fra Ordanna almennilegum Eigenlegleikum, og þau eru Fimſlags:

Indeclinabilia,	Heterogenea,
Heteroclita,	Defectiva.

og Abundantia.

I. DE INDECLINABILIBUS.

Indeclinabilia eru þau Nomina, ſem ecke hafa nema eina Ending i øllum Caſibus.

þau eru:

1. Þeſſe Nomina Adjectiva:

Tot, ſo marger.	Qvotqvot, hvad marger ſem.
Totidem, Eins marger.	Aliqvot, nockrer.
Qvot, hverſumarger.	Qvotcunqve, ſo marger ſem.

2. Numeralia Cardinalia, Hofud tølunnar, fra *Qvatuor* Fiorer, til *Centum* Hundrad, ſem þar reiknaſt, og einnen med; ſo og lijka *Mille*, Þuſund, þegar þad er Adjectivum, þa declineraſt þad ecke, og er einnaſta Pluralis Numeri, ut: *Mille Viri*, Þuſund Kallmenn, *Bis mille Fæminæ*, tvø

tvø Þusund Kvennmenn, *Ter mille Poma*, Þriu Þusund Eple; og so framveges med Adverbiis Numeralibus: *Qvater*, *Qvinqvies*, *Mille*, &c. Enn þegar *Mille* er Substantivum, þa er þad indeclinabile, in Singulari Numero, enn declinerast i Plurali Numero einasta, ut *Millia*, *Millium*, *ibus*, &c.

Þa segia Menn so: *Mille Virorum* Þusund Kallmenn, *Duo millia Virorum* Tvø Þusund Kallmenn, *Tria millia Eqvitum* Þriu Þusund Riddarar, *Qvatuor millia Eqvorum* Fiøgur Þusund Hestar.

3. Nomina Substantiva, *Pondo* Pund, *Gummi* Qvoda, *Sinapi* Mustardur, *Gausape* Dula, Abreida, Bordklæde, *Cepe* Laukur, &c.

So og einnen *Sesqvi* halfur annar, *Neqvam* Skaalkur, Skelmer, *Ejusmodi* þess flags, þess haattar.

II. DE HETEROCLITIS.

Heteroclita eru þau Nomina, sem declinerast i einne edur fleirum Declinationibus, og Casibus, i ødrum eda badum Numeris.

1. Ut: *Vas* Ker, *Vasis*, *Vasi*, &c. Pluraliter *Vasa*, *Vasorum*, *Vasis*, &c.

2. Ut: *Jugerum*, Dagslatta, edur so miked plats, sem a einum Dege verdur plœgt med tveimur Uxum þad declinerast a þennann haatt.

Sing.	*Plur.*
N. Jugerum.	*N. Jugera.*
G. Jugeri. 2 Decl.	*G. Jugerum.*
Jugeris. 3 Decl.	*D. Jugeris.* 2.
D. Jugero.	*Jugeribus.* 3.
Acc. Jugerum.	*Acc. Jugera.*
V. Jugerum.	*Voc. Jugera.*
Ab. Jugero.	*Ab. Jugeris.* 2.
	Jugeribus. 3.

3. Ut: *Domus* Hus declinerast þannig:

Sing.	*Plur.*
N. Domus.	*N. Domus.*
G. Domi. 2. *us.* 4.	*G. Domorum.* 2.
D. Domo. 2. *ui.* 4.	*uum.* 4.
Ac Domum.	*D. Domibus.*
V. Domus.	*Acc. Domos.* 2. *us.* 4.
Ab. Domo.	*V. Domus.*
	Ab. Domibus.

4. Þesse

4. Þeſſe Ord eru bæde Secundæ og Qvartæ Declinationis, ey þo ecke i øllum Caſibus.

Laurus Laurberiatrie, hefur i Genitivo *Lauri* & *Laurus*, i Dativo *Lauro*, Acc. *Laurum*, Voc. *Laure*, Ab. *Lauru*. In Plurali *Lauri*, *orum*, *is*, *os* og *us*.

Qvercus Eyk, *i*, og *us*, *orum*, og *uum*, hiner adrer Caſus eru Qvartæ Declinationis.

Colus Rockur, Snælda, declineraſt ſem Laurus i Singulari Numero, enn i Plurali er þetta Ord einaſta Secundæ Declinationis.

Pinus Grene, *Cornus*, þad Trie, hafa i Ablativo Singulari U, og i Nominativo og Accuſativo Plurali, US. J hinum ødrum Caſibus eru þau Secundæ Declinationis.

Ficus, *i*, og *us*, Fijkia, edur Fijkiutre; Enn *Ficus*, Geitur, edur Skurfur i Høfde, eru einnaſta Secundæ Declinationis, og Maſculini Generis.

5. Ambo baader, Duo tveir, declineraſt ſem epterfylger:

Plur.	*Nominat.*		*Gen.*	*Dat.*	*Acc.*	*Voc.*	*Abl.*
Masc.	Duo	Ambo	orum	obus	os	o	obus
Fœm.	Duæ	Ambæ	arum	abus	as	æ	abus
Neut.	Duo	Ambo	orum	obus	o	o	obus

6. Tres Þrijr, eru Tertiæ Declinationis, og hneigiast þannig.

Plur.	*Nom.*	*Gen.*	*Dat.*	*Acc.*	*Voc.*	*Abl.*
Masc.	Tres	trium	tribus	tres	tres	tribus
Fœm.	Tres	trium	tribus	tres	tres	tribus
Neut.	Tria	trium	tribus	tria	tria	tribus

7. *Jesus* hefur i Accusativo *Jesum*, eñ i hinum ødrum Casibus *Jesu*.

III. DE HETEROGENEIS.

Heterogenea eru þau Nomina, sem declinerast med einu Genere i Singulari, og med ødru, edur fleirum Generibus i Plurali.

Med soddann hætte eru:

Sing.	*Plur.*
Tartarus, Helvijte.	Tartara.
Sibilus, Blystur.	Sibila.
Locus, Stadur.	Loci & Loca.

Jocus

Jocus,	Gaman.	Joci og Joca.
Senſus,	Sinni. Skilningarvit.	Senſus og Senſa.
Cœlum,	Himen.	Cœli.
Epulum,	god Maaltid.	Epulæ.
Siſer,	gul Rot.	Siſeres.
Frenum,	Beiſle.	Freni og Frena.
Raſtrum,	Hriifa. Ballarklaar.	Raſtri og Raſtra.

IV. DE DEFECTIVIS.

Defectiva, eru þau Nomina, ſem anad-hvert vanta Caſum eda Numerum.

1. *Defectiva Caſibus*, þad eru þau Nomina, ſem vanta ſijna Caſus.

(1) *Monoptota*, þau Nomina, ſem ecke hafa nema einn Caſum, ut: Ablativus *Juſſu*, epter Skipun, *Inſtinctu*, af Inn-bæſtre, &c.

(2) *Diptota*, ſem ecke hafa nema tvo Caſus, ut: Nominativus, *Fors* Tilfelle, hending, Ablativus, *Forte* af Hendingu, Nominativus, *Nihil* ecke neitt, Accuſativus *Nihil*, &c.

(3) *Triptota*, þau ſem hafa þria Caſus

ut: Nominativus, *Arbitratus* Meining, Accusativus, *Arbitratum*, Ablativus, *Arbitratu*, &c.

Nom. *Vis* Kraptur, Magt, Ofbelde, Accusativus, *Vim*, Ablativus, *Vi*, Pluralis, *Vires*, *ium*, &c.

Nom. *Vesper* Kvølld, Aptan, in Accusativo, *Vesperem*, in Ablativo, *Vespere*, &c.

(4) *Tetraptota*, þau sem hafa fiora Casus, ut: Nominativus, *Astus* Limska, Kindugskapur, Ablativus, *Astu*, in Nominativo Plurali *Astus*, in Accusativo Plurali, *Astus*, &c.

Nom. *Plus* Meira, Genitivus, *Pluris*, Accusativus, *Plus*, Ablativus, *Plure*, og *Pluri*, Pluralis, *Plures*, *Plurium*, &c.

2. *Defectiva Numero*, eru þau Nomina, sem annad = hvert vanta Singularem eda Pluralem Numerum.

Þau sem hafa einasta Singularem og miøg skialldann Pluralem Numerum, eru:

(1) Sierhvers hlutar eigenlegt Nafn edur Nomen Proprium, ut: *Dania* Danmørk, *Havnia* Kaupmannahøfn, *Petrus* Petur, *Orpheus* sa Hørpu-Slagare.

(2) Malma Nøfnen, ut: *Aurum* Gull, *Argentum*, Sylfur.

(3) Mineralanna, eður Naamu-saftaña Nøfn, ut: *Nitrum* Salltpetur, *Antimonium* Spiſsglas.

(4) Korns, Jurta, Graſa og þeirra Avarta Nøfn, ut: *Hordeum* Bygg, *Anisum* Anijs, *Papaver* Svefngras.

(5) Nøfn þau, sem heyra til Lagar og þeirra hluta, sem annadhvert eru mæltir eda vegner, ut: *Lac* Miolk, *Acetum* Edik, *Butyrum* Smiør.

(6) Øll Dygda og Laſta Nøfn, Item fleſtra Siwkdoma og Alldra Nøfn, ut: *Fides* Trw, *Podagra* Fotaveiki, Senium Elle.

Þau sem hafa alleina Pluralem, eru;

(1) Nomina Numerorum Cardinalium, það er Høfud-Talanna Nøfn, ut: *Duo* Tveir, *Tres* Þrijr, &c.

Hier tekſt undan Unus einn, og Mille þuſund, þegar Mille er Subſtantivum; þeſſe tvø seinaſt-talenn eru Singularis Numeri.

(2) Nomina Ludorum, Feſtorum & Titulorum qvorundam in Libris,

það

þad er Gledeleika, Haatijda, og nockra Boka-titla Nøfn, ut: *Olympia* þeir Olympiſku Leiker, *Bacchanalia* Skrijpa Leiker, *Georgica* Titell þeirrar Bokar, ſem Virgilius hefur ſkrifad um̃ Akuryrkiu Bænda.

Þeſſe Maſculina eru Singularis Numeri, og brwkaſt ogiarnan i Plurali.

Nemo, inis, Eingenn.	Ros, roris, Nattdogg.
Pudor, oris, Bligdan.	Viſcus, i, Fugla-Lijm.
Sangvis, inis, Blod.	Ceſtus, us, Brudar-Bellte.
Muſcus, i, Moſe.	Limus, i, Leir.
Veſper, eri, & eris, Kvolld.	Pontus, i, Haf.
Fimus, i, Mykia.	Sopor, oris, Svefn.
Aër, eris, Vind-Lopt.	Æther, eris, Elld-Lopt.

Meridies, ei, Middagur.

Þeſſe Fœminina eru Singularis Numeri, og brwkaſt ogiarnan i Plurali.

Fama, æ, Nygte.	Pubes, is, Magahaar.
Salus, utis, Heill, Hialpræde, Saluhialp.	Rabies, ei, Æde.
Proles, is, Afkvæme.	Cholera, æ, Gallsveike.
Soboles, is, Afkvæme.	Alvus, vi, Kvidur.
Proſapia, æ, Affpreinge.	Humus, i, Jord.
Tellus, uris, Jord.	Talio, onis, Jofnudur.
Gloria, æ, Dyrd.	Plebs, bis, Alþijda.
Lux, ucis, Ljos.	Sanies, ei, Blod-vogur.
	Bilis, is, Gall.

Pi-

Pituita, Vatnsglæta.
Strues, is, Vidar-hruga, Budlungur.
Reqvies, ei, og etis, Hvijlld.
Labes, is, Fall, Fleckur.

Þesse Neutra eru Singularis Numeri, og brwkast valla nockurn tijma, edur allskialldan i Plurali.

Ver, is, Vor.
Pelagus, is, Sior, Haf.
Lethum, i, Daude.
Cœnum, ni, Leir, þreckur.
Nihilum, i, Ecke neitt.
Penum, i, Vister.
Justitium, Riettarhlie o-særer dagar, þegar ei ma ad løgsoknum giøra.
Vulgus, i, Almuge.
Jubar, is, Geisle.
Diluculum, i, Birting.
Album, i, Nafna-Register.
Fel, is, Gall.
Gluten, inis, Lijm.
Barathrum, i, Storgiaa.
Gelu, *indeclin.* Frost.
Vervactum, i, Nijplægdur Akur.
Ebur, oris, Fijlsbein.
Epar, edur Hepar, atis, Lifur.
Vitrum, i, Gler.
Hilum, i, svartur Blettur a Baunenne.
Lutum, i, Ledia, Bleita.
Virus, *indeclinabile*, Eytur.
Pus, puris, Groftur, Vogur.
Fascinum, i, Tofrar, Galldur.
Halec, ecis, Sijlld.
Salum, i, Sior.
Viscus, i, Fugla-Lijm.
Sinum, i, stort Ker, Sar.
Macellum, i, Matartorg.

Þesse

Þesse Masculina eru Pluralis Numeri, og brwkast valla nockurn tijma, edur allskralldan i Singulari.

Liberi, orum, Børn.
Annales, ium, Annalar, Chronica.
Natales, ium, Fædingar Dagur.
Cancelli, orum Netverk, Grindur.
Cani, orum, Hærur.
Fasti, orum, Rijm, Almanak.
Superi, orum, Efrebwar.
Inferi, orum, Nedrebwar, Vijtesbwar.
Artus, uum, Lidamoot.
Primores, um, Høfdingiar.
Cœlites, um, Himnabwar.
Manes, ium; Vofur. Apturganga, Armæda.
Lemures, um, Draugar.
Furfures, um, Skurfur i Høfdenu.
Gemini, orum, Tvijburar.
Menses, ium, Kvenna Blodlat.
Proceres, um, Stor-herar.
Fasces, ium, Hrijsvender, Yfermanna Merke i Rom.
Pugillares, ium, Skriftøblur, Knefa-spiolld.
Casses, ium, Dijra-Net.
Antes, ium, understødu steinar ad framan verdu.
Ludi, orum, Glede-Leiker.
Loci, orum, Modur-Lijf, Barnsleg.
Triplices, ium, Skrif-Tøblur.
Fori, orum, Þiliur, Stoolar.
Posteri, orum, Epterkomendur, Nijdiar.
Loculi, orum, Taska, Penuiga Pungur.
Minores, Epterkomendur, Nydiar.

Sales, ium, Skriitne, Gaman.
Triones, um, Vagn, Vagnstiornur.

Þesse Fœminina eru Pluralis Numeri, og brwkast valla nockurn tijma, edur allskialldan i Singulari.

Copiæ, arum, Herlid.
Excubiæ, arum, Vagt.
Bigæ, Vagn, sem tveir Hestar ganga fyrer.
Diræ, Formælingarbloot.
Tenebræ, Myrkur.
Nuptiæ, Brwdkaup.
Inferiæ, Saalumessur.
Cunæ, Vagga.
Sortes, ium, Godasvar.
Operæ, Vinnufolk, Verkamenn.
Literæ, Sendebref, It: Boklegar Konster.
Illecebræ, Tilteigingar, Lockaner.
Lactes, ium, Svil.
Nugæ, arum, Þvættingur.
Decimæ, arum, Tijunder.
Feriæ, Helgedagar.
Exeqviæ, Lijkfør.
Scopæ, Sopur.
Valvæ, Vængiahurder.
Argutiæ, Lagaslækiur.
Nundinæ, Kaupstefna.
Induciæ, Stundarfridur, Striidshlie.
Exuviæ, Hijde.
Partes, ium, Embættis Partar.
Fores, ium, Dir.
Divitiæ, arum, Riikdomur.
Façetiæ, Gamanrædur, Skiemtan.
Opes, ium, Gots, audæfe.
Præstigiæ, arum, Sionhverfingar.
Antæ, arum, Dirastolpar, Dirabrandar.
Relliqviæ, Leifar.
Minæ, Hotaner.
Plagæ, Diirauet.

Þeſſe Neutra eru Pluralis Numeri, og brwkaſt valla nockurn tijma, eda allſkialldan i Singulari.

Ilia, orum, Smaa þarmar.
Flabra, Blaaſtur.
Bellaria, Sœter-Retter.
Mœnia, Murar.
Caſtra, Herbuder.
Arma, Vopn.
Stativa, Setubwder.
Æſtiva, Sumarbwder.
Verenda, Bligdunar, Limur.
Crepundia, Barnagull, ſem bornum eru feingen fyrſt ad leika ſier ad.
Exta, Jnniſle.
Acta, Giorningar.
Hyberna, Vetrarbwder.
Repotia, Epterdryckiur.
Compita, Gatnamot, Kroſsgøtur.
Munia, Embœtte, Skyllda.
Adverſaria, Syrpa.
Juſta, lijkfør.
Incunabula, Vagga.
Oblivia, Minnesleiſe, Gleimſka.
Parentalia, Erfisdryckiur epter ſkyllda.
Præcordia, Þind, Hiarta-rœtur.

V. DE ABUNDANTIBUS.

Abundantia eru þau Ord, edur Nomina, ſem hafa imiſlegar Endingar i Nominativo, og merkia þo hid ſama.

Þau eru Tvennſlags.

(1) Þau ſem hafa imeslegar Endingar i einne Declinatione, ut: *Anchiſes, æ,* *An-*

Anchisa, æ, Manns Nafn; *Cometes, æ, Cometa, æ*, Halastiarna.

(2) Þau sem hafa adskilianlegar Endingar i imsum Declinationibus, ut: *Menda, æ*; *Mendum, i*, Stafavilla.

VI. Um Nominum, edur Ordanna Speciem.

Sum Ord eru Primitiva, so sem: Eqvus Hestur; Onnur Derivativa, so sem: Eqvuleus Folalld, Triehestur.

Derivativa Species Nominum er Sexslags.

(I) *Patronymica*, þad eru þau Ord, sem koma af Fedra, edur Forfedra Nafne, ut: *Æneades, æ*, af *Æneas*, Sonur *Æneæ*. *Priamis, idis*, af *Priamus*, Dotter *Priami*.

(II) *Gentilia*, eru þau Ord, sem kenna einn vid sijna Ætt, Fodurland, edur Fædingarstad, ut: *Romanus*, Romverskur, af *Roma*. *Havniensis*, sa sem er fæddur i Kaupmannahofn, af *Havnia*. *Rusticanus*, sa, ed fæddur er af Bondafolke. *Ilias, adis*, Kvinna ur Trojuborg, sem kallast *Ilium*.

(III) *Possessiva*, sem merkia nockurn Eigendom, ut: *Patrius*, sa sem heyrer Fødurnum til, af *Pater*. *Regius*, Konunglegur, af *Rex*.

(IV) *Diminutiva*, þau sem koma af Primitivis, og giøra sijna Merkingu minne, ut: *Cultellus*, lijtell Knijfur, af *Culter*. *Opella*, lijted Verk, Handarvijk, af *Opera*. *Corculum*, lijted Hiarta, af *Cor*.

Nota:

Diminutiva blijhallda sama Genere sem Primitiva hafa, af hverium þau koma, sem siest af undangangande Epterdœmum.

(V) *Denominativa*, eru þau Adjectiva, sem koma af Substantivis, ut: *Ferreus*, sa sem er af Jarne, af *Ferrum*. *Pius*, Gudhræddur af *Pietas*.

Nota:

Til Denominativum heimfærast og so Nomina Numeralia, sem eru:

(1) *Cardinalia*, sem brwkast, nær spurt verdur *QVOT*. Hversumarger, ut: *Unus* Einn. *Duo* tveir. *Tres* þrijr. *Qvatuor* fiorer.

(2) *Ordinalia*, sem brwkast, þegar spurt er *QVOTUS?* Hver er þad i Rodenne, edur Toluñe? ut: *Primus* sa fyrste. *Secundus* sa annar. *Tertius* þridie. *Qvartus* fiorde.

(3) *Distributiva*, sem brwkast, nær spurt verdur, þegar skipte giørast, *QVOTENI?* Hvad marger eru i hlut? Hvad marger koma a hvers part? ut: *Singuli* einer. *Bini* tvenner. *Terni* þrenner. &c.

Til Dæmis:

Accepimus singuli, bina vel trina poma?
Vid feingum hver fyrer sig tvenn eda þrenn Eple.

(4) *Multiplicativa*, sem brwkast, þegar menn spyria *QVOTUPLEX?* Hvad margslags er þad, einfalldt, edur tvøfalldt, ut: *Simplex* einfalldur. *Duplex* tvøfalldur. *Triplex* þrefalldur.

(5) *Proportionalia*, sem brwkast, nær spurt er, *QVOTUPLUS?* Hvad margfalldur? ut: *Simplus* einnfalldur. *Duplus* tvøfalldur. *Triplus* þrefalldur. *Qvadruplus* fiorfalldur, &c.

(6) *Ponderalia*, sem brwkast, þegar spurt er, *QVOT PONDO EST?* Hversu mørg Pund eru þad? ut: *Binarius* hann vegur tvø Pund. *Ternarius* hann vegur þriu Pund.

(7) *Temporalia*, sem brwkast nær madur spir, *QVOT ANNORUM EST?* Hvad gamall er hann? ut: *Bimus* tveggia Aara gamall. *Trimus* þriggia Aara gamall. *Qvadrimus* fiøgra Aara gamall.

Nota:

Hier til heyra og Adverbia Numeri, sem brwk-

ast þegar spurt er, *QVOTIES?* ut: *Semel* einu-sinne. *Bis* tvisvar. *Ter* þrisvar. *Qvater* fiorum-sinnum. *Qvinqvies*. *Sexies*. &c.

(Les framar hier um Nomenclatorem Latino-Danicum Minorem Stephani, pag. 157. &c.)

(VI) *Verbalia*, kallast þau Ord, sem koma af Verbis, Participiis, edur Supinis, ut: *Lectio* Lestur, af Supino *Lectum*. *Auditus* Heyrn, og Auditor Tilheyrare, af Supino *Auditum*, *Vigilantia* Kostgiæfne, Arvekne, af Participio *Vigilans*. *Cubile* Sæng, af Verbo Præsentis Temporis *Cubo*, eg ligg. *Audax* Diarfur, af Audeo, eg dirfist, þore.

(VII) Um̃ Figuram.

Figura Nominum er Tvennslags, Simplex, ut: *Aptus* Hæfelegur. Composita, ut: *Ineptus* O-hæfelegur.

(VIII) Um̃ Personam.

Þau Ord og Nomina, sem setiast saman vid Verbum, hafa þriar Personur i hverium Numero, sem eru: Prima: *Discipulus scribo*, Jeg Lære-sveinn skrifa. Secunda: *Discipulus scribis*, Þu Læresveinn skrifar.

ſkrifar. Tertia: *Diſcipulus ſcribit*, Hann Lære-ſveinn ſkrifar: og eins i Plurali.

II. PRONOMEN.

Pronomen er þad Ord, ſem ummbreiteſt i Endanum med Declinatione, hvert ed brwkaſt i ſtadenn fyrer Nomen, hvar fyrer þad kallaſt Pronomen, merkiande viſſa Perſonu, ſo ſem: Ego Eg, Tu Þu. &c.

Pronomina eru Nijtian, og eru annad-hvert Primitiva edur Derivativa.

Pronomina Primitiva eru Tiju ſo ſem:

Ego, Jeg.	Ille, Hann.
Tu, Þu.	Iſte, Hann ſialfur.
Sui, Sijns.	Ipſe, Hann ſialfur.
Hic, Þeſſe.	Qvis, Hver.
Is, Sa.	Qvi, hver ed, ſa ſem:

Pronomina Derivativa eru Niju.

Meus, a, um, Minn.	Noſtras, tis, *Omnis Generis*, vor Landsmadur.
Tuus, a, um, Þinn.	
Suus, a, um, Sinn.	
Noſter, ra, rum, Vor.	
Veſter, ra, rum, Ydar.	Veſtras, tis, *O. G.* Ydar Landi.

 Cujus,

Cujus, a, um, Hvers er hann?	hveriu Folke, edur Lande, edur Ætt, er hann?
Cujas, tis, *O. G.* af	

Hvi *Meus* kemur af Genitivo *Mei, Tuus*, af Genitivo *Tui*, &c. og kallast harfyrer Derivativa.

Nota:

(1) *Ego, Tu, Sui*, og Neutrum *Quid*, eru eins og Substantiva. Þau onnur Pronomina eru so sem Adjectiva, þvi lijka sem eg sege: gode Madur, Kvinna, Hlutur, so sege eg og einnen, minn Madur, miin Kvinna, minn Hlutur.

(2) *Ego* hefur eingann Vocativum, i hverium Casu hin onnur Pronomina brwkast skialldann, nema alleinasta Tu, Meus, Vester og Nostras, sem hafa Vocativum uppa somu Endingu, fyrer utann, Meus, sem hefur Mi.

(3) Pronomina Derivativa, eru Primæ, Secundæ edur Tertiæ Declinationis, ut: *Meus, a, um.* (*Primitiva Pronomina* declinerast, so sem kendt er i Donatnum.)

(4) Pronomina Composita, þad eru þau, sem sett eru saman vid onnur Ord, þau declinerast, so sem þeirra Simplicia, edur einfølld Pronomina, so ad þau Ord, sem setiast vid þau annad hvert fyrer framan, edur aptann, verda ecke declinerud, ut: *Ego*met eg sialfur, Genitivus *Mei*met, Dativus *Mihi*met, &c,

Quis-

*Qvis*qve, *qvæ*qve sierhver, *cujus*qve, *cui*qve, &c.
*Qvi*vis, *qvæ*vis, sierhver, *cujus*vis, *cui*vis.
*Qvi*libet, *qvæ*libet, *qvod*libet, sierhver.
Gen. *cujus*libet in Omni Genere, Dat. *cui*libet, in O. G. &c.
Ali*qvis*, ali*qvæ*, ali*qvid*, nockur, Gen. ali*cujus*, in Omni Genere, Dat. ali*cui*, in O. G. &c.
*Qvi*dam, *qvæ*dam, *qvod*dam, einn, eda nockur, Gen. *cujus*-dam, in Omni Gen. Dat. *cui*dam, in O. G. Acc. *qvem*dam, *qvan*dam, *qvod*dam &c.
Q*vis*qvam, nockur, *cujus*qvam, *cui*qvam, &c.
*I*dem, *ea*dem, *i*dem, sa same, su sama, þad sama. Gen. *ejus*dem, D. *ei*dem, Acc. *eun*dem, *ean*dem, *i*dem, &c:

Pronomina Relativa eru þesse:

Ille, Hann, sa.	Ipse, Hann sialfur.
Is, Hann, sa.	Qvi, Hver ed.

Pronomina Possessiva eru þesse:

Meus, a, um, Minn.	Suus, a, um, Sinn.
Tuus, a, um, Þinn.	Noster, ra, rum, Vor.

Vester, ra, um, Ydar.

(Hvernen Pronomina declinerast framar meir, siest i Donatnum.)

III. VERBUM.

Verbum kallast þad Ord, sem merker ad giøra, edur verda giørdur, og hefur giarnan i Islendskunne, fyrer edur epter þesse Ord: Jeg, Þu, Hann, Hun, Þad, Vier, Þier, Þeir, Þær, Þau, Ad, ut: *Amo* Jeg elska, *Amas* þu elskar, *Dicitur* þad er sagt, amare ad elska.

Um Verbum eiga ad merkiast þessar Atta Greinir, sem eru:

(I) Genus, (II) Persona, (III) Numerus, (IV) Tempus, (V) Modus, (VI) Conjugatio, (VII) Species, (VIII) Figura.

I. DE GENERE VERBORUM.

Genus Verborum er Fernslags:

Activum	Neutrum
og	og
Passivum.	Deponens.

Verbum Activum endast uppa *O* og merker ad giøra, ut: *AmO* Eg elska.

Verbum Passivum endast uppa *OR*, og merker ad giørast, ut: *Amor* Eg elskast.

Hier

Hier skallt þu undantaka.

Sum jeg er, *Forem* eg skyllde vera, *Fio* eg verd, *Existo* jeg er, þesse kallast Verba Substantiva.

Verbum Neutrum, endast uppa O, og vantar Passivum, ut: *StO*, Eg stend, *CurrO* Eg hleip.

Verbum Neutrum er aptur tvenn-slags.

1. Neutro Passivum, endast uppa O, og conjugerast i Præterito, lijka sem Passivum i Latinunne; enn sem Activum i Islendskunne, ut: *SoleO* Eg er vanur, *Solitus sum* Eg hefe hast vanda til, *GaudeO* Eg gledst, fagna, *Gavisus sum* Eg hefe vered gladur, sic *AudeO* Eg voga, *Ausus sum* Eg hefe vogad; *FidO* Eg reide mig uppa, *Fisus sum* Eg hefe reidt mig uppa.

2. Neutrale Passivum, endast uppa O, og conjugerast eins og Activum i Latinunne, enn so sem Passivum i Islendskunne, ut: *VeneO* Eg er falur, *VapulO* eg er sleigenn, *FiO* Eg verd, gioreist.

Verbum Deponens, endast uppa OR, og conjugerast so sem Passivum i Latinunne,

 ne,

ne, enn so sem Activum i Islendskunne, ut: *LoqvOR* Eg tala, *Locutus sum* Eg hefe talad.

II. DE PERSONA.

Personæ sunt Tres: Personunnar eru Þriar.

Sing.	*Plur.*
Prima, Jeg.	Vier.
Secunda, Þu.	Þier.
Tertia, Hann, Hun, Sa, Þad.	Þeir.

Verbum er þarfyrer annadhvert Personale edur Impersonale.

Verbum Personale er þad, sem eigi conjugerast, nema i Tertia Persona Singularis Numeri, og i Infinitivo.

Verbum Impersonale er annadhvert Activum edur Passivum.

Impersonale Activum hefur fyrer framann sig i Islendskunne i Activo (ÞAD), so sem þesse Þiju:

Decet, þad somer, hæfer.	Lubet, þad fellur vel i ged.
Libet, þad þocknast.	Licet, þad leifest

Liqvet,

Liqvet, þad er augliost.	Piget, þad angrar (mig.)
Miseret, þad er aumkunar verdt.	Pœnitet, þad jdrar
Oportet, þad byriar hæfer.	Pudet, þad er skøm, þad er bliigdun.
	Tædet, þad er leidenlegt.

Med sama mote i Þridiu Persónu Singularis Numeri, og øllum Temporibus Secundæ Conjugationis, og i Infinitivo.

Impersonale Passivum, hefur fyrer framan sig i Islendskunne i Passivo (ÞAD,) ut: *Amatur* þad elskast, *Dicitur* þad er sagt, þad segest, *Docetur* þad er kendt.

III. DE NUMERO.

Numeri sunt Duo. Numeri eru tveir.

Singularis, sem merker einn, ut: *Amo* eg elska.

Pluralis, sem merker fleire, ut: *Amamus* vier elskum.

IV. DE TEMPORE.

Allt hvad skedur, edur giort verdur, þa

gioriſt þad, annadhvert a nærverande tijma, edur þad hefur giort verid a umlidnum tijma, ellegar þad ſkal gioraſt a epterkomande tijma.

Þarfyrer eru Tempora Þriu:

Tempus:
- Præſens, nærverande tijme ut: *Amo* Eg elſka.
- Præteritum, umlidinn tijme, ut: *Amavi* Eg hefe elſkad, er bueñ ad elſka.
- Futurum, epterkomande tijme, ut: *Amabo* Eg mun elſka.

Præteritum Tempus er aptur þrefallt.
Præteritum Imperfectum, ut: *Amabam, amabar*, &c.
Perfectum, ut: *Amavi, amaverim.*
Plusqvamperfectum, ut: *Amaveram, amaviſſem.* &c.

V. DE MODO.

Modi ſunt qvatuor, Indicativus, Imperativus, Conjunctivus Infinitivus.

Indicativus brwkaſt, þegar madur ſeger og gefur ad merkia hvad hann giorer, hafe giort, edur mune giora. Indi-

Indicativus hefur Fimm Tempora, Præsens, ut: *Amo*, Imperfectum, ut: *Amabam*, Perfectum, ut: *Amavi*, Plusqvamperfectum, ut: *Amaveram*, Futurum, ut: *Amabo*.

Imperativus brwkast, nær madur skipar, eda bidur um nockud, Da mihi, gef þu mier, Juva me, hiálpe þu mier.

Imperativus hefur Tvø Tempora, Præsens, ut: *Ama*, Futurum, ut: *Amato*.

Conjunctivus, brwkast, nær þessar Conjunctiones, edur Articular ganga undann i Islendskunne.

Si, Ef, þar sem.	Qvòd, ad.
Nisi, nema, utann so sie.	Qvò, uppa þad, ad.
Qvamvis, licèt, þo ad, enn þo.	Ne, ad ecke.
Cùm, dum, þar ed, med þvi, epter þvi þegar.	Qvin, ad ecke.
Ut, ad, so ad, uppa þad.	Modo, dummodò, so framarlega.
	Utinam, osi, Eg villde, Gud giæfe.

Conjunctivus hefur Fimm Tempora, Præsens, ut: *Amem*, Imperfectum, ut: *Amarem*, &c.

Infi-

Infinitivus merker ad giora, ut: *Amare* ad elska.

Þar fyrer er Verbum annadhvert Finitum eda Infinitum.

Verbum Finitum er þad, sem merkir vissa Personu, og vissann Numerum, annadhvert Indicativi, Imperativi, eda Conjunctivi Modi, og þeckest i Islendskunne af þessum Personum, Jeg, Þu, Hañ, Vier, Þier, Þeir.

Verbum Infinitum, er Infinitivi Modi, af þvi þad merker einga vissa Personu, edur Numerum, og þeckest i Islendskunne af þessu Orde (AD) sem hefur eingañ vissañ Articula, i millum sijn og Verbum, ut: *Amare* ad elska, *Amavisse*, ad hafa elskad.

Infinitivus hefur Þriu Tempora, Præsens, Præteritum, Perfectum, og Futurum, so og Gerundium og Supinum.

Gerundium

er þad Ord, sem kemur af Verbo Activo, og merker ad giora nockud. Þad declinerast eins og Nomum enn hefur eingann Vocativum, ut: *Amandum*, þad a ad elskast.

Supi-

Supinum.
er þad Ord, sem kemur af Verbo, og hefur tvær Endingar, UM og U, ut: *AmatUM* til ad elska, *AmatU*, ad elska edur elskast.

VI. DE CONJUGATIONE.

Conjugationes eru Fiorar.

Prima hefur langt A fyrer framan RE i Infinitivo, ut: *Amo*, *AmāRE.*

Secunda hefur langt E, fyrer framann RE i Infinitivo, ut: *Moneo*, *MonēRE.*

Tertia hefur stutt E, fyrer framan RE i Infinitivo, ut: *Lego*, *LegĕRE.*

Qvarta hefur langt I, fyrer framan RE i Infinitivo, ut: *Audio*, *AudīRE.*

(Formas Conjugationum, tàm regularium, qvàm Irregularium, habes in Donato; Formationes vero Temporum, docens felicius in tabula ad oculum monstrabit, qvas tamen qvoqve vide in Donato.)

VII. DE SPECIE.

Species Verborum er Tvennslags.

Primitiva, ut: *Ago* Eg giøre, *Fugio* Eg fly.

Deri-

Derivativa, ut: *Agito* eg giore opt, *Fugito* eg fly optlega.

Verba Derivativa eru Fernslags.

1 Inchoativa.	3 Desiderativa.
2 Freqventativa.	4 Diminutiva.

1. *Inchoativa*, eru þau Verba, sem merkia þann hlut, sem er uppbyriadur, enn ecke fullkomnadur, ut: *Calesco*, eg tek til ad hitna, *Frigesco*, mier tekur til ad verda kallt.

2. *Freqventativa*, sem merkia sierdeiles Astundan, og Alvorugefne, og endast uppa *co*, *to* og *xo*, ut: *Vellico*, eg plocka þraalega, *Lectito*, eg les med Astundan og Kostgiæfne, *Pulso* Eg baancka siifellega, *Nexo* Eg hnyte an aflats.

3. *Desiderativa*, sem merkia sierdeiles Gyrnd, Vilia og Epterlangan, ut: *Esurio* eg er svangur, hefe gyrnd til ad eta, *Empturio* eg fala, sæke epter ad fa til kaups.

4. *Diminutiva*, sem minka eins hlutar Merkingu, og endast uppa *illo*, ut: *Cantillo* eg raula, *Sorbillo* eg syp.

VIII.

VIII. DE FIGURA.

Figura Verborum er Tvennslags, Simplex; ut: *Ambulo* eg geing, Composita, ut: *Deambulo* eg geing framm og til baka.

DE VERBIS ANOMALIS.

Verba Anomala eru þau, sem vijkia fra þeim reglulegu Conjugationibus.

Þau eru annadhvert *Variantia Defectiva*, edur *Abundantia*.

I. *Variantia*, þau Verba sem breita til.

(1) Umbreita þau Conjugatione, so sem: Sum, Volo, Nolo, Malo, Fero, Eo, Qveo, Edo, Fio; hvar um lesast kann i Donatnum.

(2) Umbreita þau Genere, so sem Neutrale passivum; ut: *Soleo* eg er vanur, *Solitus Sum* eg hefe haft vanda til.

(3) Umbreita þau Tempore Præterito, so sem Neutro Passivum, ut: *Vapulo* eg er sleigenn, *Vapulavi* eg hefe vered sleigenn.

(4) Umbreita þau Imperativo, og eru Fiogur, *Dico* eg sege, *Duco* eg leide, *Facio*

 eg

eg giøre, *Fero* eg ber. Hver ed hafa i Imperativo *Dic, Duc, Fac, Fer.*

II. *Defectiva* eru þau Verba, sem vantar einn edur fleire Modos, Tempora, edur Persónas, ut *Memini, Odi, Novi,* &c. (sia þau i Donátnum.)

III. *Abundantia* eru þau Verba, sem hafa:

(1) Tvær Endingar i Præsenti Indicativi uppa O og OR, ut: *BellO* og *BellOR*, eg strijde.

(2) Edur þau hafa eina Ending, og eru bæde Activi, og Neutrius Generis, ut: *ManeO* eg er kirr.

(3) Ellegar þau conjugerast i adskilanlegum Conjugationibus, ut: *LavO, as, at, Lavare,* og *Lavo, is, it, Lavere* eg þvæ.

Þau onnur Verba, sem hafa annadhvert, eingenn reglulег Præterita, edur Supina, þau kantu ad sia i Nomenclatore Latino-Danico Minore Stephani, pag. 169. &c.

IV. PARTICIPIUM.

Participia kallast Fiorar Declinationes, sem koma af Verbo og eru eins og Nomina Adjectiva, ut: (1) *Amans,* (2) *Amaturus,* (3) *Amatus,* (4) *Amandus.* Um

Um Participium ſkaltu vita þeſſar Fim greiner.

1. Numerus. | 3. Caſus.
2. Genus. | 4. Declinatio.
5. Tempus.

Participium hefur Numeros, Genera, Caſus, og Declinationes, ſo ſem Nomina Adjectiva.

Participium declineraſt med þremur Declinationibus.

Primæ Declinationis eru Participia Fœminina, ſem endaſt uppa A, ut: *AmatA, AmaturA, AmandA.*

Secundæ Declinationis, eru Participia Maſculina in US, & Neutra in UM, ut: *AmatVS, AmatVM, AmaturVS, AmaturVM, AmandVS, AmandVM.*

Tertiæ Declinationis eru Participia in NS, ſem eru Generis Omnis, ut: *AmaNS, MoneNS, LegeNS, AudieNS.*

Participia hafa Fiogur Tempora.

1. Præſens, giorande, edur ſa ſem giorer, þad kemur, af Imperfecto Indicativi BAM vel BAR mutatô in NS, ut: af *AmaBAM,*

 kiemur

kiemur *AmaNS* elskande, a *LoqveBAR*, kiemur *LoqveNS* Talande.

(2) Præteritum giordt, edur þad sem bued er ad giora, kemur af Supino in UM, M in S mutatô, endast uppa TUS, SUS, XUS, ut: af *AmatUM*, kemur *AmatUS*, af *VisUM*, *VisUS*, af *FlexUM*, *FlexUS*, beigdur.

(3) Futurum Activum, þad sem giora mun, kemur af Supino in UM, M in RUS mutatô, ut: af *AmatUM* kemur *AmatuRUS*, sem ætlar at elska.

(4) Futurum Passivum, sa sem giorast a, kemur af Præsenti Participio, S in DUS, mutatô, ut: af *Amans* kemur *AmandUS*, sem á ad elskast.

Nota.

1. Participia eru so sem Adjectiva, þvi lijka sem eg sege Bonus Vir, godur Madur, Bona Mulier, god Kvinna, Bonum Animal, gott Dyr, so sege eg, Amans vir, elskandi Madur, Amans fœmina, elskandi Qvinna, Amans animal, elskande Dyr, Amatus vir, elskadur Madur, Amata fœmina, elskud Qvinna, Amatum animal, elskad Dyr.

2. Futurum Activum in RUS med Verbo esse, edur Supinum in UM, med Verbo ire, giorer Futurum Infinitivi Activi, ut: *AmatuRUS* esse, edur *AmatUM* ire, ad muni elska. Fu-

Futurum Passivum in DUS, med Verbo esse, edur Supinum in UM med Verbo iri, giörer Futurum Infinitivi Passivi, ut: *AmanDUS* esse, edur *AmatUM* iri, ad mune elskast, ad mune verda elskadur.

Verbum Deponens, sem stiornar annadhvert Accusativo, edur Ablativo, hefur fiögur Participia, ut: *Seqvor*, eg filge, styrer Accusativo, þar fyrer hafa þau fiögur Participia, *Seqvens*, *secutus*, *secuturus*, *seqvendus*. Lijka so *Utor*, eg brwka, sem stiornar Ablativo, *Utens*, *usus*, *usurus*, *utendus*. Hin önnur Verba *Deponentia* hafa ecke nema þriu Participia, ut: *Opinor*, eg meina, *opinans*, *opinatus*, *opinaturus*.

V. ADVERBIUM.

Adverbia kallast þau Ord, sem leggiast vid Adjectivum, edur Verbum, og utmaala þau af Tijma, Stad, og ödru asigkomulage, so sem abundè dives, miög rijkur, doctè scribit, hann skrifar viturlega.

Adverbia eru:

(I) Loci, sem merkia einn Stad, þau eru Fimmslags, nefnelega.

 1. In

1. In Loco, i einum Stad.
UBI, Hvar?

Ubiqve, Allstadar.	Foris, Ute.
Alicubi, Einhvers-stadar.	Passim, Allvijda.
Hic, Hier.	Intrinsecus, Inn-vortis, innan til.
Ibi, Þar.	Extrinsecus, Utvortis, utan til.
Illic, Istic, } Þar.	Supernè, Ofan til.
Usqvam, einhver stadar.	Infernè, Nedan til.
Nusqvam, Hverge, ecke neinstadar.	Subtus, Under.
	Intus, Inne.

2. Ad Locum, til eins Stadar
QVO, Hvert?

Aliqvò, Einhvers stadar til.	Eodem, i þann sama stad.
Eo, Þangad.	Huc, Hijngad.
Illuc, Istuc, } Þangad.	Intro, Inn.
	Foras, Ut.

3. Ver-

3. Versus Locum, a mote einum Stad·
QVORSUM, Hvert? a hveria sijduna?

Horsum, a þessa sijduna.	Rursum, aptur, aptur a bak.
Istorsum, a hina sijduna.	Sursum, uppa vid.
Aliorsum, a annan veg.	Deorsum, nidur a bogenn.
Prorsum, afram beint fram.	sic Antrorsum, Retrorsum, Dextrorsum, Sinistrorsum.

4. De Loco, fra einum Stad.
UNDE, Hvadann? Hvarfra?

Hinc, Hiedann.	Istinc, Inde, } Þadann.
Illinc, Þadann.	
Aliunde, Annarstadar fra.	Utrinqve, a badar sijdur.
Undiqve, Allstadar fra, a allarsijdur.	Desuper, Ofann fra.
Eminus, langt fra.	Cominus, Nærre, hia.

Peregrè, Utanlands, Significat in loco, ad locum, de loco, peregrè ab sum, peregrè ab eo, peregrè redeo. Cœlitus, af himne.

5. Per

5. Per Locum, Um̃ Stadenn.

QVA? Hvar um?

Hac, Hierum, hier i gegnum.	Istac, þarum, i gegnum.
Illac, þarum, þar i gegnum.	Recta, beint a fram.

(II) Adverbia Temporis, sem merkia Tijma, og þad, annadhvert Definitum Tempus, vissann Tijma, ellegar Indefinitum Tempus, ovissann Tijma.

Þau Adverbia sem merkia vissann Tijma, eru Præsentis, Præteriti, edur Futuri Temporis.

Præsentis Temporis eru:

Hodiè, J Dag.	Modò, nu strax, nylega.
Jam, Nunc, } Nu.	Adhuc, enn nu.

Præteriti Temporis eru:

Dudum, fyrer laungu.	Nuper, nylega.
Pridem, fyrer skommu.	Pridie, Dagen̄ fyrer.
Antea, adur.	Heri, J Giær.
	Nudius tertius, J fyrra Dag.

Futu-

Futuri Temporis eru:

Cras, A morgun.
Perindie, Dagenn epter dagenn a morgun.
Poſtridie, Dagenn epter.
Propediem, Jnnañ ſkam̃s.
Porro, Fram̃veiges.
Poſtea, Þar epter.
Poſthac, Epter þetta.
Olim, A ſijnum tijma dicitur etiam de præterito, Fordum.

Þau Adverbia, ſem merkia oviſsann Tijma, eru þeſſe.

Qvando, Nær?
Aliqvando, Einhvern tijma.
Alias, Annars, a ødrum tijma.
Citò, Fliott.
Diu, Leinge.
Qvamdiu, Hverſu leinge.
Donec, inntil, ſo lenge
Dum, ſo leinge, a medann.
Dudum, fÿrer laungu.
Hactenus, Hijngad til.
Interdiu, A dege.
Noctu, A nottu.
Veſperi, um kvollided.
Serò, Seint.
Interim, Interea } um þetta bil, um þetta leite, um þetta ſkeid.
Manè, arla, ſnem̃a, tijdlega.
Mox, ſtrax.

Continuò, Exemplò.	Qvandoqve, Stundum.
Protinus, Idem.	Qvotidie, Daglega.
Nondum, eige, enn nu, enn þa ecke.	Qvo ad, So leinge.
Nunqvam, Alldre.	Repentè, Haſtarlega.
Opportunè, A hentugum tijma.	Unqvam, nockurn tiima.
Paulisper, Paululum } um liitẽ tiima, ſtundar korn.	Usqve, Jduglega.

(III) Temporis & Numeri.

Þau Adverbia, ſem merkia Tiima og Tølu til ſamans, ſo ſem:

QVOTIES Hverſu opt?

Toties, ſo opt.	Rurſus, Rurſum, Iterum, Denuò, Aptur, i ødru ſiñe.
Aliqvoties, nockrum ſinnum.	Raro, Skialldann.
Multoties, mørgum ſinnum.	Semper, Alltiid.
Sæpe, Opt.	Subinde, þeſs a mille, þa og þa.
Sæpius, Sæpiſſimè,	Interdum, Stundum.
Crebro, freqventer, idem.	

Plerumqve, Optastnær.
Semel, Einusinne.
Bis, Tvisvar.
Ter, Þrisvar.
Qvater, Fiorumsinnum.
Qvinqvies, Fimmsinnum.
Sexies, Septies, Octies, Novies, Decies,
Undecies, Duodecies, Tredecies, Qvindecies, Decies Sexies, Decies Septies, Decies Octies, Decies Novies, Vicies, Vicies *Semel* &c. Tricies, Qvadragies, Sexagies, Septuagies, Octagies, Nonagies, Centies, &c.

(IV) Qvantitatis vel Copiæ
Þegar talad verdur um Nægd edur Skort.

QVANTUM Hversu mifed?

Multum, Mifed.
Parum, liited.
Minus, Minimum, Paulum, Aliqvantum, Nockud liited.
Nimis, Nimium, Of, of miog.
Affatim, Yfersliotanlega.
Satis, Nog.

(V) Qvantitatis,
Þegar sagt verdur, hvernen einn Hlutur sie a sig komenn.

QVO-

QVOMODO Hvernen, med hveriu mote?

Bene, Vel.	Temere, darlega.
Male, Illa.	Viciffim, þar a mo-te, aptur a mot.
Perperam, Illa, Orettelega.	Ultro, Sialfkrafa.
Ita, Sic, So.	Utcumqve, nockurn vegen.
Aliter, ødruviis.	
Secus, ødruviis.	

(VI) Similitudinis,

Þegar einhveriu verdur lijkt vid annad.

Ut, Uti, Sicut, Sicuti, Velut, Veluti, Qvafi, Qvemadmodum, So sem, Eins og, Liika sem.

(VII) Intendendi,

Þau Ord, med hverium giort verdur Meiningin hardare og eptertakanlegre.

Valde, Admodum, Magnopere, Perqvam, Oppido, Miøg so, Mikelega.

Prorfus, Omnino, Penitus — ølldungis, alldeilis.	Adeò, Usqve adeò, Tam — so miøg.
Impenfè, Enixè, Obnixè, Vehementer — akaflega, af øllum kroptum.	Adeo, so ad.
	Imo, qvinimo, Ja, og þad meira er.

(VIII) Remittendi,

Þau ſem hafa ſlakare Merkingu, og geſa til kinna ad hluturenn fare mynkande.

Senſim, Paulatim,	ſmam ſamaſt.	Pæne, pæniſſimè, Propè, Propemodum, Fere, Ferme,	Hart-nær.
Pedetentim, Fot fyrer Fot.			
Vix, Ægrè, Varla.			

(IX) Comparandi,

Þau Adverbia, ſem merkia ſamiøfnun, til til ad ſyna, ad Hluturenn ſie annadhvert meire, edur minne.

Magis, Meir.	Æqvè Jafnt.
Maximè, Meſt.	Tanqvam, ſo ſem.
Minus, Minna.	Potius, helldur.
Minime, Minnſt.	Eò, Tantò, þeſs meir.
Qvò, Qvantò, þvi meir.	

(X) Dubitandi,

Þau ſem merkia Efaſeme.

Forſan, Forſitan, Fortaſſe, Fortaſſis, ma ſkee, kann ſke.

(XI)

(XI) Interrogandi,
Med hverium Madur spir.

Qvare, Qvamobrem,	hvar fyrer?	Num, Num-qvid, An, Utrum,	hvert.
Curnon, Qvidni,	hvarfyrer ecke? hvi ecke?	Nonne, mun ecke,	hvert ecke.

(XII) Affirmandi,
Sem merkia Jatun, Samsinning.
Ita, Etiam, Sic, Ja.

Scilicet, Videlicet, Nempe, Nimirum, sem er, nefnilega, þad er adskilia.	Utiqve, Ja, sannarlega, ad viisu.
Certè, Profectò, Næ, Vere, Sanè, sannarlega, vissulega.	Planè, alldunges.

(XIII) Negandi vel Prohibendi
Þau Ord, med hverium menn neita og banna eitthvad.

Non, Ney, Ecke. Ne, haud, Ecke.	Neqvaqvam, Haudqvaqvam, Neutiqvam, Minime, einganvegen.

(XIV)

(XIV) Demonſtrandi,

Med hverium, menn viiſa til einhvers.

En, Ecce, ſia þu.

(XV) Hortandi,

Med hverium menn aſiiſa, edur aminna.

Eia, &c.	Qvin, ad ecke.
Age, in Plurali Agite,	Cedo, lattu ſiaa,
Agedum, nu vel.	fondu med, riettu ad.
Amabo, ſodes Kiære.	

(XVI) Optandi,

Med hverium menn oſka.

O! Utinam! Oſi! Jeg villde, GUd giæfe.

(XVII) Reſtringendi,

Þau Ord, ſem meina einhvern Skilmaala i Rædunne.

Qva, Qvatenus, ſo vidt ſem.

(XVIII) Excludendi,

Þau Ord, med hverium menn utelykia einn hlut.

Solùm, Tantùm, } alleinaſta.	Tantummodò, Solummodò, } alleinaſta.
Modò, alleinaſta, ſo framt.	Duntaxat,
	Præciſe, Jſtuttu Maale.

(XIX) Separandi & Diſtribuendi,
Med hverium menn giöra Adſkilnad med.

Seorſim, ut af ſyrer ſig, ſier i lage.	Bipartitò, med tvent ſlag.
Privatim, heimuglega.	Bifariam, med tveñu mote.
Sigillatim, ſier i lage.	Multifariam, med mørgu mote.

(XX) Congregandi & Comitandi,
Sem merkia Samanſøfnud og Samferd.

Simul, Una, Pariter, aſamt under eins, Jafnt.

Conjunctim, Collectim, Gregatim, Turmatim, i einum fløck, til ſamans i hopatale.

Nota:

Adverbia ſem koma af Adjectivis, hafa ogſo Gradus Gomparationis, ſlyka ſem Adjectiva, Comparativus endaſt uppa US, og Superlativus uppa ME, ut:

Poſit.

Posit.	Comp.	Superl.
DoctE { skinsamlega, Lærdomslega, Vituglega	*DoctiUS* { skinsamlegar, Lærdomlegar	*DoctissiME* { J lærdasta Maata.
FortitER { hraustlega	*FortiUS* sterklegar	*FortissiME* { J hraustasta lage.

BenE vel, *MeliUS* betur, *OptiME* best.
MalE illa, *PejUS* verr, *PessiME* verst.
Citò fliott, citiùs fliotara, citissimè fliotast.
Raròskialldast, rariùs skialldnar, rarissimè skialldnast.
Parum líjted, minus minna, minimum minst.
Sæpe opt, sæpius optar, sæpissimè optast.
Diu leinge, diutius ljeingur, diutissimè leingst.
Propè { nalægt, nærri, } propius nær, proximè nærst.
Secus ödruvíis, secius langtum ödruvíis.
Sero seint, serius seirna.
Satis nog, satius betra.

VI. PRÆPOSITIO.

Præpositio er það Orð, sem merker vissa Kringumstædu, ut: *Ponè mensam* a bak við Borded, *Antè mensam* fyrer framann Borded.

Præpositiones eru Tvennslags:
Separabiles og Inseparabiles.

Separabiles eru þau Ord, sem brwkast, og merkia nockud ut af fyrer sig, an þess þau setiest vid ønnur Ord.

Inseparabiles eru þau Ord, sem brwkast, og merkia ecke neitt ut af fyrer sig, nema ad þau setiest saman vid ønnur Ord.

Separabiles eru

I. Þessar Þriatige og ein Præpositiones, sem stiorna Accusativo.

Ad til.
Adversus / Adversum } a moote
Ante fyrer framañ.
Apud vid, hia
Cis / Citra } þessumegen.
Circum / Circa / Circiter { um̃ kring. / i kringum.
Contra a moote.
Erga i moot vid.
Extra fyrer utan.
Infra fyrer nedan.
Inter a millum.
Intra fyrer innan.
Juxta hia epter.
Ob fyrer, vegna.
Penes i vallde, hia.
Per fyrer.
Ponè a bak til.
Post epter.
Præter fyrer utan.
Propter fyrer, vegna.
Prope nærre.
Secundum epter.
Supra fyrer ofan, fyrer framann.

Trans yferum.	Usqve allt til, allt ad.
Ultra hinumegenn, fyrer handann.	Versus a moote.

II. Þessar Fimtan Præpositiones, sem styra Ablativo.

A, Ab, Abs af, fra.	Præ undan, fyrer framan.
Absqve an, fyrer utan.	Pro fyrer, i staden fyrer.
Coram framme fyrer, i augsyn.	Procul langtfra.
Cum med.	Sine an, fyrer utañ.
De af, um̃.	Tenus allt ad, allt til.
E, Ex af, utaf.	
Palam opeñberlega.	Clam leinelega.

Nota :
Clam og Tenus styra þess i millum Accusativo.

III. Þessar Fiorar Præpositiones sem styra annadhvert Accusativo edur Ablativo.

In i, a, uppa, til.	Super yfer.
Sub under.	Supter nidur-under.

Þær stiorna Ablativo, þegar þær merkia i, edur a Stadnum :

Eñ Accusativo, þegar þær merkia til stadarens, ut: *Est in, sub, super, nubibus,* Hann er i, under, yfer, Skijunum, *Volat in nubes,* hann flygur til Skijanna, *sub nubes*, under Skijenn, *super nubes*, yfer Skijen.

Nota:

1. Þegar Præpositiones stiorna eingum Casu, verda þær ad Adverbiis, ut: *Antè* adur, fyrre, post þarepter, &c. Hvarfyrer saa-einar Præpositiones umbreitast og so i Endanum fyrer Gradus Comparationis, ut:

Posit.	*Compar.*	*Superl.*
Extrà	exteriùs	extremè.
Intrà	interiùs	intimè.
Infrâ	inferiùs	infimè.
Propè	propiùs	proximè.
Post	posteriùs	postremùm
Suprà	superiùs	- - -
Ultrà	ulteriùs	- - -

2. Versus a mot, Tenus allt ad, allt til, setiast almennelega fyrer aftan þeirra Casus, sem þær styra, ut: *Austrum Versus*, mot sudre, *Umbilico tenùs*, allt ad Nabla.

3. Præpositiones bishallda almennelega sinne Merkingu, nær þær setiast samann vid þnnur Ord, ut:

ut: *Addo* eg tillegg, *Reddo* eg ſkila aftur, *Adimo* eg tek fra.

Præpoſitiones Inſeparabiles
eru þeſsar:

An, am, di, dis, re, ſe, ut: *An*helo, eg blæs þungann, *Am*bulo, eg geing, *Di*vello, eg riif ſundur, *Dis*traho, eg tviiſtra, *Re*pono, eg ſet aftur, *Se*pono, eg ſet til ſiidu, *Ve*cors, daufur, tilſinnigarlaus.

VII. CONJUNCTIO.

C*onjunctio* er þad Ord, ſem brwkaſt, til ad teingia Ord, og Greiner til ſamans, ſo ſem Nox & Dies, Nott og Dagur, Bonus *aut* Malus, Godur eda Vondur.

Conjunctionum Merkingar eru þeſsar:

I. Copulativæ,

þær ſem brwkaſt, ad teingia ſamann Subſtantiva vid Subſtantiva, Adjectiva vid Adjectiva, Verba vid Verba, og eru þeſsar:

Et, Ac, Arqve, Qve	og.	Cum, Tum	ſo vel ſem.
Etiam, Qvoqve	og ſo.	Tam, Qvam	ſo vel ſem.

 II.

II. Disjunctivæ,

brwkast, nær mádur seger, Annadhvert, Ellegar, og eru þessar:

Aut } annadhvert. Seu } ellegar.	Nec } Neqve } ecke helldur.
Sive hvert helldur.	ut: *Aut* bonus est, *aut* malus, hann er annadhvert godur ellegar vondur.
Vel } annadhvert. Ve } ellegar.	

III. Concessivæ,

med hverium menn laata epter, ad einn Hlutur sie so edur so.

Etsi, Tametsi, Etiam — þo ad, enn þo.	Qvanqvam, Licet — jafnvel þo, enn þo.
	Qvidem, Eqvidem — ad sønnu.

VI. Adversativæ,

brwkast, þegar vier setium eitthvad i moote þvi sem adur hefur vered sagt, og eru þessar:

At, Ast, Sed, Verùm, Verò, Atqvi — Enn.	Tamen, Attamen — samt, samt sem adur.

V. Conditionales,
eru þær, sem brwkast i skilyrdum.

Si ef.		Alioqvin / Cæteroqvin	aṅars
Nisi utann so sie.			
Sin enn ef.		Modò / Dummodò	sostamt, med þvi moote.
Qvoad / Qvatenus	so vijdt.		

VI. Conclusivæ,
med hverium alyktun Rædunnar verdur.

Ergo / Ideo / Igitur / Idcirco	þarfyrer.	Qvapropter / Qvocirca	hvar fyrer.
		Proinde / Propterea	þar fyrer.

VII. Ordinales,
sem merkia vissa Rod.

Primò fyrst.		Deniqve / Postremò / Ultimò	ad sidurstu um sijder.
Deinde þarnærst.			
Tum framar meir, þa.		Item / Porrò	framveges.
Postea / Præterea / Mox	þar epter.	Adhoc / Adhæc	hieradauk.]

VIII. Causales,
brwkast þegar menn leggia til Or-
sokena.

Nam Namqve Enim Etenim	þviad.	Qvando Qvando- -qvidem Siqvidem Cum	epter þvi.
Enimvero	enn vissu- lega, ad vissu.	Ut Qvò	uppa þad, ad, so ad.
Qvia	þviad, af þvi.	Qvin, i.e. Qvidni	þvi ecke ad ecke.
Ne	ad ecke.	ut: *Qvin*, i.e. *Qvidni studes?*	þvi les þu ecke.
Qvoniam	med þvi.		

Ne dubita, qvin faciem,
Efa þu ecke ad jeg mun ecke giora þad.

IX. Explanativæ,
med hverium madur utskyrer einn Hlut.

Qvippe	med þvi.	Nimirum Puta	nefne- lega.
Videlicet Scilicet Nempè	nefnelega, sem er, þad er ad- skilia.	Ut Utpote	so sem.

Nota:

Nota :

(1) Qvamvis, Qvia, Qvare, Nisi, Qvocirca, setiast fyrer framann i einne Grein.

(2) Autem, Qvoqve, Vero, Enim, Qve, Ne, Ve, setiast fyrer aftan annad Ord i Rædunne.

(3) Ergo, Igitur, Itaqve, Qvoniam, Tamen setiast bæde fyrer og epter.

(VIII) INTERJECTIO.

Interjectiones eru einasta þau saa-ein Ord; med hverium vier gefum ad merkia þær Geds hræringar, sem oss tilfalla bæde i Hrygd og Glede, so og lijka, þegar menn kvarta um eitthvad.

Sumar eru Admirantis og merkia Forundran, ut:

Papæ! Hvi! Hem! Hvad! aa! hvada laatum! hvad er þetta!

Sumar eru Approbantis vel Laudantis, sem merkia samsinning og Hroosun, ut:

Evge! Eia! Miked vel! vel! sie þvi! þad er gott.

Sumar Metuentis, sem merkia Hrædslu, ut:

At, At, Hei!

Adrar Indignantis, sem merkia Þyckiu, Ohocknan, ut:
Hem, Ehem, Proh! sey, sov, vei, sveii!
Sumar Gaudientis, sem merkia Glede, ut:
Evax! Jo! hohoo!
Adrar Irridentis, sem merkia Spie, ut:
Hui! Vah! Hem!
Nockrar Ridentis, sem merkia Hlaatur, ut:
Ha! Ha! He!
Sumar Lacrimantis, sem merkia Graat edur Op, ut:
Hei! Hoi! Oh! Ohe! æ! oho!
Adrar Blandientis, sem merkia Blijdlæti ut: Eia.
Nockrar Exclamantis, sem merkia uppkollun, Undrunar hroop, ut:
Pro! O!
Sumar Vocantis, sem merkia Kall, ut:
O! Heus! Oho! Ehodum! Heyr!
Sumar Fastidientis, sem merkia Vidbiood, edur Leida, ut:
Ohe! Phy! pey pey! fuss! og sey!

DE

DE SYNTAXI LATINA.

Syntaxis er ſa Partur Grammaticæ, ſem kenner ad ſetia Ordenn rett ſaman, til ad frammbera ſkilianlega ſijna Meiningu.

Syntaxis er Tvennſlags:

Regularis, eda Analoga; þad er Reglu-leg.

Figurata, edur Anomala, þad er Oreglu-leg.

Syntaxis Regularis, edur Analoga, fylger epter almennelegum Reglum, ut: *Diſcite juſtitiam moniti, & non temnere Divos*, Læred Rettviiſena, ſem erud um, þad aminter, og ad forakta ecke Gudena.

Syntaxis Figurata, edur Anomala, vijkur fra almennelegum Reglum, ut: *Qvisqve ſuos patimur manes*, hvereinn hefur ſijna Byrde ad bera; hvereinn hefur ſinn Kroß-burd fyrer ſig; *Turba ruunt*, mannfiolldenn ridlaſt.

Umm

Umm Samſetning Ordanna i ſama Caſu.

REGULA I.

Adjectivum & Subſtantivum *Genere, Numero* & *Caſu*, conveniunt, þad er Adjectivum og Subſtantivum, a ad koma ſaman i ſama *Genere, Numero* og *Caſu*, ut: Parva *ſæpe* ſcintilla, magnum *excitavit* incendium, einn litell Neiſte hefur opt uppkveikt ſtort Baal. Opt verdur mikell Elldur af litlum Neiſta. *Qvisqve* ſuæ fortunæ *faber*, hver er ſinnar Luku Smidur. Venturæ, pueri, memores *eſtote* ſenectæ, Born muned til Ellennar ſem kiemur a epter.

REG. II.

Duorum Subſtantivorum, qvæ absqve Conjunctione de eadem re dicuntur, eſt *idem* Caſus, Tvø Subſtantiva, ſem merkia einn og hinnſama hlut, eiga ad ſetiaſt i ſama Caſu, ut: Vindex Deus *Peccatorum*, GUD er hegnare Syndanna. Spiritus *malorum bonorumqve* obſervator, Andenn, ſem giefur giætur ad vondum og goodum hlutum.

Umm

Umm Ordanna Samsetning i imsum Casibus.

Genitivi Nominum.

REG. I.

Substantivum cum Substantivo, *diversæ rei*, Genitivo Casu jungitur, þad er: Þegar tvø Substantiva, sem merkia adgreinda hlute, koma saman, þa setst annad þeirra i Genitivi Casu, (og þa utelykiast i Latinunne þær Præpositiones (til) (a) &c. sem annars hliota ad filgia med i Jslendskunne) ut: *Pietas* est fundamentum *omnium* Virtutum, Gudhrædslann er Grundvollur til allra Dygda. Clavis Januæ, Lykellenn til Dyranna. Digiti manus, Fingurnar a Henndenne. Cuspis Gladii, Oddurenn a Sverdenu. Murus urbis, Mur Borgarennar, eda Murinn umhverfes Borgena.

Nota:

Pronomina Primitiva setiast og einnen i Genitivo, þegar þau brwkast i stadenn fyrer Substantiva, er undersskiliast, ut: *Virum optimum vereri potest*, ut ad memoriam ejus *se componat*, hann kann ad vyrda godann Mann, so hann skicke sier epter

epter hans Minning; Ejus, þad er adskilia, Viri, Mansens.

[Hier brwkast þetta Pronomen Primitivum, *Ejus*, i stadenn fyrer Substantivum, *Viri*, og setst þessvegna med ødru Substantivo, sem er Memoria i Genitivo.

2. Substantiva Laudis, vel Vituperationis, Genitivo, vel Ablativo gaudent, þad er Substantiva, sem merkia Lof, eda Last, setiast annadhvert i Genitivo, eda Ablativo, med þvi Substantivo, sem annadhvert verdur lofad eda lastad, ut: Ingenui vultus, puer, ingenuiqve pudoris, Barned hefur fromlegann Yferlit, og þægelega Blygdun i sier. Homo antiqva virtute & fide, Madur (Rijkur) af gamalle Tryggd og Dygd.

Hier brwkast ecke i Latinunni þesse] Præpositio (Af) sem Jslendskan utheimter, helldur setst strax med Substantivo annad Substantivum, sem ma vera hvert ed vill i Genitivo edur Ablativo.

[Hier verdur Sveinenum hrosad; af hveriu? af Vultu, eda af Yperlitunum, ad hann hafe hann *Ingenuum*, eda fromlegann, þarfyrer ma þetta Substantivum *Vultus*, med sijnu Adjectivo er giefur ad merkia Yferlitarens a sigkomulag, setiast hvert sem vill i Genitivo eda Ablativo. Einslijka er þvi sijdara Epterdæme vared, ad þad er Mannenum til æru, ad hann er giæddur med þeirre Tryggd og Dygd, sem þeir menn høfdu til ad bera, er lifdu a gylleneØlld heimsens fordum daga.]

REG. II.

Adjectiva Partitionis, adſciſcunt Genitivum Pluralem, *Totius*, þad er: Þau Adjectiva og Nomina, ſem merkia Sundurdeiling ſetia þad heila i Genitivo Plurali, ut: Nemo mortalium, eingeñ madur, eingenn af mønnunum, eingenn a medal mannanna. Multæ arborum, margar Eikur, margar af Eikunum, margar a medal Eikanna.

(Hvar ed þeſſe Præpoſitio (Af) ellegar (a medal) ſem ſtendur i Jslendſkunne, verdur utelukt i Latinunne, og ſetſt ſo næſtfylgiandi Nomen þarepter, (ſem merker Þad heila) i Genitivo Plurali i Latinunne.)

[Hvad meinaſt hier fyrer *Totum* edar þad heila? Mortales og Arbores, ſem ſetiaſt i Genitivo: Enn Orded *Nemo* er ſo ſem Partur af Mortalibus, og underſkilſt i þvi madur, ſo ſem eg ſegde, Nemo mortalis homo, eins lijka i ordenu *Multæ*, ſkiliaſt under Arbores, ſo ſem eg ſegde, multæ Arbores.]

Nota:

1. Nomina Numeralia, og Pronomina, taka og ſo Genitivum Pluralem til ſijn, ut: militum Decimus qviſqve, Hver tijundi ſtrijds madur, hver tijundi af Strijdsmønnum, hver tijundi a medal

dal Striidsmannanna, Hæc animalium, þeſſe Dyrenn, þeſſe af Dyrunum, þeſſe a medal Dyranna.

[Hier er Decimus nomen numerale, og ſetſt med Genitivo Plurali. So er og orded *Hæc* pronomen, ſem ſetſt med Genitivo Plurali. Hæc Animalium, i ſtadenn fyrer Hæc Animalia.]

2. Þau Adjectiva, ſem eru Comparativi, ellegar Superlativi Gradus, taka og ſo Genitivum Pluralem til ſiin, ut: Omnium Philoſophorum, eruditiſſimus, ſa lærdaſte Heims-ſpekingur; ſa lærdaſti af øllum Heims-ſpekingum; ſa lærdaſti medal allra Heimsſpekinga.

[Hier ſier þu, ad þetta Adjectivum, *Eruditiſſimus*, ſem er Superlativi Gradus, ſetſt med Genitivo Plurali, *Omnium*.]

2. Þau Adjectiva, ſem merkia Sundurdeiling' edur Adgreining, ſkulu ſetiaſt i ſama Genere, ſem epterfylgiandi *Totum Subſtantivi* er, ut: Boni Præceptorum, þeir godu (af) eda (a medal) Schola-meiſtaranna. Malæ Mulierum, þær vondu (af) eda (a medal) Kvennanna. Animalium ſtupida, þau dauſu og faviiſu a medal Dyranna, tau dauſu og faviiſu Dyrenn.

[Þegar eg ſege, Boni Præceptorum, vil eg giøra adgreining a mille þeirra Scholameiſtara, ſem eru goder, og hinna, ſem ecke eru goder, og þvi bliitur Adjectivum ad vera ſama Generis,

Generis og Præceptores, hvi þeir skiliast under, so sem eg segde, þeir Præceptores, a medal Scholameistaranna sem eru goder ; sama er ad seigia um þær Mulieres, sem eru Malæ.)

REG. III.

Adjectivorum cum Genitivo.

Adjectiva Curæ, Desiderii, Notitiæ, Memoriæ, Criminis, Metûs; & his contraria adsciscunt Genitivum, það er: Þau Adjectiva sem merkia Ummhyggiu, Gyrnd, Þecking, Mynni, Last, Otta, og þau Adjectiva sem eru þessum ad merkingunne gagnstæd, stiira öll Genitivo, og þa utelykiast einnen i Latinunne, þær Præpositiones (fyrer) (i) (um) (af) sem brwkast veiniulega i Islendskunne.

Curæ vel *Incuriæ*.

Anxius securitatis, ahyggiusamur um roseme.	Incuriosus rerum, hirdulaus i Sokunum.

Desiderii vel *Fastidii*.

Avidus novitatis, gefenn fyrer Nyungum.	Fastidiosus literarum, leidur af Boknami, Bokleg-um Konstum.

 No-

Notitiæ. vel *Ignorantiæ.*

Peritus antiqvitatis, forfarenn i gømlum frædum, (Fornalldar haattum.)

Ignarus mali, hann veit ecke af illu.

Memoriæ vel *Oblivionis.*

Memor Infirmitatis, Mynnugur Breiskleikans.

Immemor sui, Omyñugur sialfs sijns.

Metus vel *Confidentiæ.*

Timidus procellæ, ottasleigenn um Stormvidre, hræddur fyrer Hrete.

Securus Domini, hirdulaus um Herrann.

Criminis vel *Laudis.*

Reus conjurationis, sekur um Svikrædi, (Samblaastur.)

Integer vitæ, ostraffanlegur i Framferdenu.

Purus sceleris, hreiñ af Glæpum.

Um Samsetning Nominum Adjectivorum med Dativo.

REGULA I.

Adjectiva *Commodi, Facilitatis, Similitudinis, Proprietatis, Amicitiæ, Aptitudinis, Æqvalitatis*, vel his contraria, ut & *Propinqvitatis* adſciſcunt Dativum, þad er: Adjectiva, ſem merkia Gagn, Audvelldleika, Lijking, Eigennleika, Vinſkap, Hæfelegleika, Jofnud, ellegar þau ſem eru ꝛgd merkingunne gagnſtæd, ſo og einnen Adjectiva, ſem merkia Nalægd, (edur Skylldugleika,) taka til ſijn Dativum, ut:

Commodi vel	*Incommodi.*
Utilisſima ſtomacho, gagnleguſt fyrer Magann.	Noxium cordi, ſkadlegt fyrer Hiartad.

Facilitatis vel	*Difficultatis.*
Facile hominibus, audvellt fyrer Mennena.	Deliberatio mihi difficilis, Raadſlogunen er torvelld fyrer mig.

 Simi-

Similitudinis vel	*Dissimilitudinis.*
Similior aqvæ, lijka-re Vatne.	Dissimilis sibi, olijkur sialfumsier.

Proprietatis vel	*Communitatis.*
Solertia propria nobis, Astundunen er oss eigenleg.	Mare commune omnibus, sioorenn er sameigenlegur ollum.

Amicitiæ vel	*Odii.*
Paucis carus, faaum kiær.	Inimicus mihi, hatursfullur vid mig, mier ovinsamlegur.

Aptitudinis vel	*Contrarium.*
Aptum tempori, & personæ, hentugt fyrer Tijmann og Personuna.	Constanti amico inconveniens, osæmelegt fyrer stødugann vin.

Æqvalitatis vel	*Inæqvalitatis.*
Æqvalis / Par } verbis lijkur sinum ordum.	Secundus / Impar } Nulli. eingum sijdur.

Pro-

Propinqvitatis.

Proximus sibi, sialfum sier nærstur, Mala sunt vicina bonis, þad vonda er nalægt þvi gooda.

Um Ordanna Samsetning i Accusativo.

REGULA.

Nomina *Mensuræ*, ut: Ulna, pes, palmus, cubitus; *Spatii*, ut: Passus, gradus, stadium, milliare, &c. adduntur Adjectivis, Qvantitatis, *longus*, *latus*, *altus*, *crassus*, vel verbis in Accusativo, þad er:

Nomina, sem merkia Mæling, so sem: Alen, Fet, Þverhond, Hnefa-alen. Item, þau sem merkia Bil, eda Rum; so sem: Fadm, Skref, Skeid, eda Mijlu, setiast i Accusativo med þessum Adjectivis langur, breidur, vijdur, haar þijckur, diupur; ellegar med Verbis, ut:

Mensuræ.

Umbra, qvatuor pedes longa, lata, profunda, alta, crassa, Skuggenn er fiegra

Feta langur, breidur, diupur, haar, þickur. Patet tres ulnas, þad stendur þriar alner oped.

Spatii.

Discedit ungvem transversum, Hann vijkur þver-fingurs breidd fra. *Hostes absunt tria* milliaria, Ovinerner eru þriar Mijlur fra.

Um̃ Ordanna Samsetning i Vocativo.

REGULA I.

Vocativus est Casus ejus, qvi vocatur, þad er: J Vocativo setst sa, a hvern menn kalla, ut: *Ades* puer! ertu þar barn.

Um̃ Ordanna Samsetning med Ablativo, og Adjectivis eda Verbis.

Nomina *Causæ*, *Instrumenti*, *Modi*, *Partis*, adduntur Nomini *Adjectivo* vel *Verbo* in Ablativo, þad er: Nomina, sem merkia Orsök, (Hvarfyrer) Verkfære, (med hveriu) Maata, (fyrer hvern) Part, (i hverium) einn hlutur skedur, setiast i Ablativo, med einu undangangande Adjectivo eda Verbo, og þa utelykiast

þessar

þeſsar Præpoſitiones, af, fra, i, med, vid, fyrer, i Latinunne.

Nomina *Cauſæ*.

Deteriores *omnes* ſumus licentiâ, vier erum aller verre af Epterlætenu, ellegar fyrer Epterlæted.

[*Licentia*, edur Epterlæted, er orſøk til, ad menn fara veſtnande, og þvi ſetſt ſu ſama orſøk i Ablativo.]

Inſtrumenti.

Voluptate *homines* capiuntur, ut hamo *piſces*, Menn verda faangader af, med, eda fyrer, Vellyſtingena, ſo ſem Fiſkarner med Aunglenum.

[*Hamus*, edur Aungullenn, er verkfære til þeſs ad fanga Fiſkana, og þvi ſetſt hann i Ablativo.]

Modi.

Lentô gradu, *ad vindictam procedit Divina ira*, GUds Reide geingur ſeinlega framm til Hefndarennar, og Straffſens.

[Sa maate eda haattur, ſem GUd brwkar,

 þeſſar

þegar hann vill straffa, er Seinlæted, hvert hier kallast *lentus gradus*, og þvi setst hann i Ablativo.

Partis.

Totâ mente & omnibus artibus contremesco, eg skelf og titra i mijnu Hiarta, og øllum þeim Lidamootum sem a mier eru.

[Hiartad, eda Hugskoted, sem og einnen Lidamootenn, eda limerner, eru partar Mannsens, og þessvegna setiast þeir i Ablativo, þegar um þa er vered ad tala.]

REGULA II.

Adjectiva & Verba *Copiæ*, & *Inopiæ*, adsciscunt Ablativum & interdum Genitivum, þad er: Adjectiva og Verba, sem merkia Nægd edur Skort, styra Ablativo og stundum Genitivo, ut: *Amor*, &c. melle & felle fæcundissimus est. Elskann er hin friossamasta, so vel af Hunange sem Galle.

[Þetta Adjectivum, *Fæcundissimus*, merker gnægd, hveria þad seger, ad Elskann hafe i sier, bædi af Hunange og Galle, þad er af Sætu og Beisku, og þvi setst sa hlutur i Ablativo.]

Hora

Hora nulla vacua periculo, Eingen Stund er frij fyrer hættu.

Affluit voluptatibûs, hann er fullur af vellystingum.

Vacare culpâ, ad vera Syndlaus.

Egere pecuniâ & pecuniæ, ad hafa skort af peningum.

Stultorum plena *sunt omnia*, allt er fullt af Heimsku.

[Adjectivum *Plenus* og Verbum *Affluit* þau merkia gnægd og vilia, þessvegna hafa þau Ablativum. So merker og *Vacuus* einnen og vacare Orbirgd og Skort, og heimta þvi sama Casum.]

Nota:

Dignus verdugur, Indignus overdugur, styra Ablativo, ut: Liberali & Nobili Homini digna doctrina, Lærdomurenn somer vel frialsum og Adalbornum Manne. Indignus vitâ, overdugur ed lifa.

REGULA III.

Þetta Ord OPUS, sem er *Nomen Monoptoton*, og merker Þorf, styrer Ablativo, og Nominativo rei, og ef Personan skal leggiast þar til, þa setst hun i Dativo, ut:

Scitu huic opus, þeſse hefur þorf a vitsmunum. Dux nobis opus eſt, oſs er þorf a Leidtoga. Opus eſt verbis, þar er þorf á Ordum.

[Hier ſiner þad fyrra Epterdæmed *Opus* med Nominativo; enn i-þad ſidara med Ablativo; enn Perſonann verdur alltijd i Dativo.]

Nota:

Ef Infinitivus kemur efter *Opus* i Islendſkunne, þa brwkaſt annadhvert Infinitivus Paſſivus, ellegar Supinum Poſterius heyrer þar til, ut: Non opus eſt dici, þad giøreſt ecke Þorf ad tala. Scitu opus eſt, þad er naudſyn ad vita. Dictu opus eſt, þad er Þorf adſegia.

REGULA IV.

Comparativus regit Ablativum, qvi exponi poteſt, per *qvam, ac, atqve.*

Comparativus ſtyrer Ablativo, þegar þetta Ord, enn, edur helldurenn, kemur ſtrax epter Comparativum i Islendſkunne, hver Ablativus ad utſkyreſt med þeſsum Articula, *qvam, ac, atqve,* i Latinunne, ut: Majora *ſunt* præmiis *pericula*; þad verdur a þennañ haatt utſkyrt i La-

i Latinunne. Majora sunt pericula, *qvàm* præmia, Hætturnar eru stærre, enn Verdlaunenn.

[Þegar menn jafna einu samann vid annad med Comparativo, þa hefur hann alltijd Ablativum med sier i stadenn fyrer orded enn, eda Helldurenn sem Islendskunne er miøg eigenlegt.]

Þegar menn utleggia Ablativum, sem styrest af Comparativo, med þessare Particula qvàm, þa snyst almennelega Ablativus i þann sama Casum, i hverium Comparativus er, ut: *Aurum* est vilius virtute, i. e. qvàm virtus, Gulled er lakare enn Dygdenn. Rex habet militem prudentiorem duce, i. e. qvàm ducem, Kongurenn hefur þann Strijdsmann, sem forsialare er enn Hertogenn.

Um Samsetning Pronominum, eda Fyrernafnanna i sama Casu.

REGULA I.

Interrogandi & respondendi voces, Casu convenire debent, þad er: Þau Ord, med hverium spurt og svarad verdur, eiga ad

ad vera i sama Casu, ut: *Qvis partem noctium studiis* vindicavit? Hver hefur brwkad tijma af Nottunum til Ydkanana? Svar: Seneca; sa madur Seneca.

[Hier verdur spurt og svarad i Nominativo.]

Cujus est *liber?* Hvers er Bokenn? Svar: Petri, Peturs.

[I Genitivo.]

Cui *dedisti librum?* Hverium gafstu Bokena? Svar: Petro, honum Petre.

[I Dativo.]

Um Samansetning Pronominum ellegar Fyrernafnanna i imsum Casibus.

REGULA II.

Relativum Pronomen, *qvi, qvæ, qvod,* cum antecedente Substantivo, *Genere* & *Numero* conveniet, C*asu* non semper, nam is seqventi *Verbo, Nomini,* & *Præpositioni* respondet, þad er: Pronomen Relativum *qvi, qvæ, qvod,* a ad vera i sama Genere og Numero, sem undanngangande Substantivum, enn ecke altijd i sama Casu, þvi so miked sem ahrærer Casum, þa stiornast þad af eptersylgiande Verbo, No-

Nomine ellegar Præpositione, ut: *Odi* sapientem, *qvi sibi non sapit*, jeg hata þann Speking, sem ecke brwkar sinn Vijsdom, sier sialfum til goda.

[Hier svarar Pronomen Relativum *qvi*, undangangande Substantivo Sapientem, so miked sem ahrærer Genus og Numerum, þvi hvertveggia er Singularis Numeri, og hvertveggia Masculini Generis, enn Casus Relativi er annar, þvi hann stiornast af þessu Verbo sem epterkemur *Sapit*.]

Amicus est, qvem *omnes constantem* dicunt, þad er vinur, sem aller segia ad sie stødugur. *Video* rem, cui *liber utilis est*, jeg sie þann hlut, til hvers Boken er nytsamleg.

Amat patrem, à qvô amatur, hann elskar sinn Fodur, af hverium hann verdur elskadur.

Qvô *semel est imbuta recens*, *servabit* odorem *testa diu*, eitt nytt Ker geimer leinge þa lykt, sem þad hefur einusinne til sijn teked.

[Hier geingur Amicus, sem er Nominativus undann; enn Accusativus Relativi, temur a epter, þvi verbum *dicunt*, utheimter han. Ejus er þvi vared um Exempla, sem epterkoma,

ad Relativum stiornast i hvi fyrra af Adjectivo utilis, enn i hvi seinna af Præpositione *A.* Þesse er Niðurraðan orðanna; Testa diu servabit odorem, qvo semel est recens imbuta, hier er Relativum i Ablativo, hvi orðeð Imbuta vill so hafa það.]

Um Samsetning Orðanna með Verbo og Nominativo

REGULA Nominativi I.

Nominativus jam *præcedit*, jam *seqvitur* verbum *finitum*, simili Numero & persona, það er: Í Nominativo stendur, sa sem giører, eða verður giørður, og geingur Nominativus stundum undann, stundum epter Verbo finito i sama Numero og Persona, ut: spreta *in tempore* gloria, *interdum* cumulatior redit, Su Vegsemd, sem a vissum tijma er forsmað, hun kemur stundum aptur ysterfliotanlegre.

[Hier geingur Nominativus, *Gloria*, undann verbo finito, *redit.*]

Audivi *hoc de parente meo* puer, þetta heijrðe eg um hann Foður minn, þa eg var Barn.

[Nominativus Puer, kiemur hier epter Verbum *audivi.*]

Nemo

Nemo saltat sobrius, eingenn dansar odruckenn.

[Hier geingur Nominativus, *Nemo*, undann Verbo saltat og annar kiemar a eyter *Sobrius*.]

REG. II.

Sum, forem, fio, existo, habent utrinqve Nominativum, þad er: þesse Verba jeg er, jeg skylldi vera, jeg verd, jeg er til, hafa Nominativum a badar sijdur, ut: Deus *est* bonus, *sed* homines *existunt* mali, GUd er godur, enn mennerner eru til vonder. Homines *fiunt* deteriores, *bonitate Dei*, mennerner verda verre af GUds Godgyrne.

Um̃ Ordanna Samsetning med Genitivo og Verbo.

REGULA I.

Sum, þegar þad merker (mier heijrer til) þa styrer þad Genitivo, ut: Adolescentis est, *Majores natu vereri*, þad heyrer einum ungum Manni til, ad vyrda þa gomlu. *Boni* pastoris est, *tondere pecus non deglubere*, þad heyrer ejnum godum Hyrder til, ad klippa Fienadenn, enn slijta ecke af honum Skinned.

[Þetta

(Þetta verdur framminfært med Þrentslag i Jslendskunne.

1. Þad er eins Hyrders.

2. Þad heijrer einum Hyrder til.

3. Þad somer einum Hyrder. Med hvertslag sem menn tala þetta, þa ma Latinan vera hin sama.)

Nota:

Þegar madur med Verbo *Sum* utmaalar einn hlut, hvernen hann sie a sig komenn, þa styrer Sum bæde Genitivo og Ablativo, ut:

Puer erat acris ingenii, ellegar acri ingeniô, Barned hafde skarpt Næme (mikla Naams gaafu.) *Cicero erat* tenuissima valetudine, Cicero var miked heilsuveikur.

(Hier utmaalast Næmi Barnsens, og i eptirdæmenu sem kiemur a epter, Heitsufar Ciceronis, þarfyrer ma hvert um sig vera i Ablativo so vel sem i Genitivo.)

REGULA II.

Verba *æstimandi*, ut: *æstimo*, *emo*, *vendo*, jeg vyrde, kaupe, sel, setia hlutenn sem menn vyrda i Accusativo med þessum Genitivis edur Ablativis *Magni - ô*, mikels, *parvi - ô*, litels, *plurimi - ô*, allra mest, *Maximi*

maximi-ô, mest, stærst, *pluris*, meira, *permagni-ô*, miøg mikels, *Tanti-ô*, so mikels, *Qvanti-ô*, hversumikels, ut: maximi *debemus* æstimare *conscientiam*, Vier eigum mest ad vyrda Samvitskuna.

Tanti emit *hoc*, qvanti *alter* vendidit, Hañ keypte þetta so dyrt (fyrer so miked,) sem hiñ annar sellde þad.

(Þetta talast med tvenslag i Islendskunne: So dyrt sem hinn sellde þad, so miked gaf hann fyrer þad: Ellegar: Hann gaf fyrer þad, eins miked og hinn selldi.)

Data magno æstimas, accepta parvo, Þu vyrder þad gefna mikels, enn medtekna liitels. (Þu vyrder mikels sem þu gefur, enn liitels, sem þu þiggur).

REGULA III.

Verba *Memoriæ*, ut: *memini recordor reminiscor*, jeg man, jeg minnest, eg endurminnest.

Oblivionis, ut: *Oblivíscor*, jeg gleime, styra bæde Genitivo og Accusativo, ut: *Hujus* meriti *in me* recordor, jeg minnest þess Velgiørnings vid mig.

Vivorum memini, *nec* mortuorum obli-

viſci *poſſum*, eg man til þeirra lifendu, og kañ ecke ad gleima þeim daudu.

Eſt operæ pretium, majorum diligentiam recordari, þad er omakſens verdt, ad miñaſt a koſtgiæfne þeirra gomlu.

REG. IV.

Verba ſignificantia *affectionem animi*, Genitivum poſtulant, i. e. Þau Verba, ſem merkia Hræringu Giedsmunanna ſtyra Genitivo, ut: Miſereor tui, jeg aumka mig yfer þig. Miſereſco hominis, jeg kenne i brioſte um Mannen.

(Fyrer Hræring Gledsmunanna, a adſkiliaſt Medaumkan, þegar menn komaſt vid i Hiartanu ut af annars, Neyd og Þrengingu.)

REG. V.

Accuſandi Verba *damnandi* & *abſolvendi* præter *Accuſativum Perſonæ* adſciſcunt *Genitivum* vel *Ablativum criminis*, vel *pœnæ*, i. e. þeſse Verba Accuſo, eg aklaga, Damno, eg dæme, Condemno, eg fordæme, Abſolvo eg af-leiſe, dæme frij, &c. ſetia þañ ſem madur aklagar i Accuſativo, og þa ſøk, fyrer hveria hann verdur aklagadur, dæmdur, edur frij geſenn, i Genitivo, edar Ablativo, ut: Ac-

Accuſo fratrem furti vel furto, eg klaga Brodurenn fyrer Þiofnad, damno fratrem furti vel furto, eg dæme Brodurenn fyrer Þiofnad.

Abſolvo fratrem furti vel furto, eg dæme Brodurenn frijann fra Þiofnade.

Accuſo fratrem capitis, vel capite, eg klaga Brodurenn fyrer Hofudſok, Damno fratrem capitis vel capite, jeg dæme Brodurenn til dauda. Abſolvo fratrem capitis vel capite, jeg dæme Brodurenn frijann fra lijfs-ſtraffi.

Um̄ Samſetning Ordanna med Dativo og Verbo.

Qvodlibet ferè verbum admittit *Dativum perſonæ*, vel *rei*, cui aliqvid fit, tribuitur, vel adimitur, i.e. meſtann part ſtyrer hvert eitt Verbum Dativo Perſonæ, ellegar Rei, hverium nockud til handa ſkedur, eda hverium nockud verdur gefed, eda frateked. Þad er Meiningen; J Dativo ſtendur ſu Perſona, eda ſa hlutur, vegna hvers nockud ſkedur, hverium eitthvad vedur gefed, eda frateked, ut:

Tibi aras, tibi ſeris, tibi metis, þu plæer fyrer þig ſialfan, ſaer fyrer þig ſialfann, og uppſker fyrer þig ſialfann. J 2 No-

Nota:

1. Verba Compoſita cum his Præpoſitionibus, *ad, ante, con, de, in, inter, ob, præ, poſt, re, ſub,* & *ſuper,* Dativis adhærent, þad er: Þau Verba, ſem eru ſett ſaman vid þeſsar Præpoſitiones: vid, til, fyrer framann, med, af, i, a medal, vegna, undan, epter, aptur, til baka, under og yfer, ſtiira Dativo, þegar einhver af þeſsum Præpoſitionibus fylger Verbo i Jslendſkunne. *Remedia,* qvæ adhibentur vulneribus, þau Medøl ſem brwkaſt vid ſar. *Fortuna* aſpirat *primo* labori, Luckann er med (hlinner ad) þeim fyrſta Giørningi.

2. *Sum* pro *habeo,* adſciſcit *Dativum perſonæ habentis,* & *Nominativum rei,* i. e. þegar Sum merker jeg hefe, eg a, þa ſtiirer þad Dativo Perſonæ, og Nominativo Rei, þad er adſkilia, þad ſetur þa Perſonu, ſem a einn hlut i Dativo, enn hlutenn ſem Perſonunne heyrer til i Nominativo, ut: *Naturâ tu* illi pater es, af Naturunne til, hefur hann þig fyrer Fødur. Eſt diſcipulo *liber,* Lærerſveirnenn a Bokena. Sunt puero *poma,* Barned a Eplenn,

Um Samſetning Ordanna med Accuſativo og Verbo.

REG. I.

Verba activa, & qvæcunqve actionem ſignificant, *Accuſativum* regunt, i. e. J Accuſativo ſetſt ſa hlutur, ſem menn giora nockud

nockud vid, med Verbis Activis, og ollum þeim Verbis, sem merkia Verknad, ut: *Studia* adolescentiam alunt, senectutem oblectant, Jðkanernar næra þa Ungu, enn gledia þa Gomlu.

Populus adoritur hostem, Folked rædst a Ovinena.

REG. II.

Qvædam Verba adsciscunt Casum Præpositionis, cum qva componuntur, jam *Accusativum*, jam *Ablativum*, i. e. Sum Verba taka þann sama Casum til siin, sem su Præpositio styrer, vid hveria þau eru samsett, stundum taka þau til siin Accusativum, ut: villam prætereo, eg fer framm hia Bugardenum; stundum Ablativum, ut: pedem portâ non extulit, hann hefur ecke hrært siñ Fot ut af Portenu.

REG. III.

Verba *docendi*, *monendi*, *rogandi*, &c. adsciscunt *duos Accusativos*, alterum *personæ*, alterum *rei*, i. e. Þesse Verba, eg kenne, eg aminne, eg bid, og onnur þeim liik, taka til sin tvo Accusativos, annañ Personæ og annann Rei, ut: Qvem *Miner-*

va omnes artes edocuit, þeim ſem Vijs-doms-Gydiann Minerva hefur kennt allar Lyſter. Eam rem nos locus admonuit, Plaʒed hefur mint oſs a þennann hlut. Pacem Deum poſcimus *omnes*, vier bidium aller GUd um Frid.

REG. IV.

Þeſse Verba *Nuncupo*, eg nefni edur kalla, *Exiſtimo*, eg meina, *Cognoſco* eg þecke, *Judico* eg dæme, *Reperio* eg finn, ſetia bædi þa Perſonu, ſem menn nefna, meina, þeckia, dæma, og finna: og lijka þann hlut, ſem menn kalla, meina, þeckia, dæma, og finna, nockurn ad vera i Accuſativo, ut:

Deus GUd	nominat nuncupat putat cognſcit reperit.	kallar meinar þecker finnur.	pios homines filios.	GUd-hrædda meñ ſijn børn.

Nota:

Þeſser Accuſativi umſnuaſt i Nominativum, med Verbis Paſſivis, ut: *Pii* homines à *Deo* nominantur filii, Gudhrædder menn kallaſt Guds Børn.

Um̃

Um̃ Samſetning Ordanna med Ablativo og Verbo.

REG. I.

Paſſiva Verba conſtruuntur cum Ablativo & Præpoſitione, A vel AB, ut: Laudatur ab his, culpatur ab illis, Hann er loſadur af þeſsum, eñ laſtadur af hinum.

Nota:

Men brwka ecke þeſsa Præpoſitionem Af, n emn ſo ſie, ad eptirfylgiande Subſtantivum merke Perſonu, ellegar ſtad, ut: Caſtigatur â Præceptore, hann verdur ſtraffadur af Skolameiſtaranum, rejicitur è Prætorio, hann verdur rekenn ut ur Raadhuſenu.

REG. II.

Verba *implendi*, *onerandi*, *liberandi*, & his contraria, præter *Accuſativum perſonæ*, adſciſcunt *Ablativum rei*, i. e. Verba ſem merkia, ad fylla, þyngia, frelſa, og þau ſem eru þeſsum ad merkingunne gagnſtæd, taka bædi til ſijn Accuſativum perſonæ, og Ablativum rei, ut: *Deus* omnibus bonis implevit mundum, GUD hefur uppfyllt Heimenn med allt gott. Omnibus eum contumeliis oneraſti, þu hefur giort honum allſkins Svijvirdingar, Magno me metu liberabis þu munt frelſa mig fra miklum Otta.

(Med soddann Talshætte verdur þesse Præpositio med og fra, sem brwkast stundum i Islendskunne, utelukt i Latinunne.)

REG. III.

Prætium rei additur verbis *Mercandi*, *Contrahendi*, & *Taxandi* in Ablativo, i. e. Verd eins hlutar setst i Ablativo, med þeim Verbis, sem merkia ad kaupa, edur selia, giora samning, og Byrda, ut: Unam orationem viginti talentis vendidit, hann sellde eina Rædu, fyrer tuttugu Centener, það eru 20 þusund Rixdaler, Spem prætiô non emo, jeg kaupe ecke Vonena med verdi, Vendidit aurô patriam, hann sellde Fødur landed fyrer Gull.

(Hier utelykst i Latinunne þesse Præpositiô fyrer, sem Islendskann ma ei an vera.

REG. IV.

Verba *Prohibendi*, *Auferendi*, *Abstinendi*, *Accipiendi*, aut *Distandi*; adsciscunt *Accusativum rei*, vel *Ablativum personæ*, cum Præpositione, A vel AB, i. e. Verba sem merkia ad fyrerbioda, taka fra, medtaka, hallda sier fra, item ad vera, edur liggia fra einum stad, setia hlutenn i Accu-

Accuſativo, og Perſonuna i Ablativo, med Præpoſitione A, ellegar AB, ut: Abſtulit â me pecunias, Hann tok Peningana fra mier, Abſtinere manus, ab alienis pecuniis, ad hallda ſijnum hondum fra annars eignum, Abs qvovis homine beneficium accipere, gaudeas, þu matt|glediaſt þar af, ad ødlaſt velgiord af hverium Manne.

REG. V.

Utor jeg brwka, *Fruor* eg nyt, *fungor* eg hefe a hende, *Veſcor* eg neite, *Potior* eg hefi i mijnu vallde, *Nitor* eg neite orku, item ſtola uppa, *Glorior* eg raupa, hroſa mier. Item þeſse Verba Neutra, *Vivo*, *Victito*, þegar þau merkia, eg foſtraſt, ellegar life af einhveriu, *Laboro*, mier er illt, eg er ſiukur, *Gaudeo*, eg gled mig, regunt Ablativum, ut: Mente *rectè* uti *non poſſumus*, vier kunnum ecke ad brwka vora Skinſeme rettelega, Virtute *decet*, non ſangvine niti, þad ſomer vel ad treiſta uppa Dygdena, enn ecke uppa Ættena, laborat capite, Hann er veikur i Hofdenu, &c.

Um̃ Samſetning Ordanna med Verbis, og Nofnum Tijmans.

REGULA.

Nomina Temporis, cum qvæſtio eſt per *qvando?* gaudent Ablativo, i. e. Tijma Nafnenn ſetiaſt i Ablativo, med Verbo, þegar ſpurt verdur Hvenær? ut: Feſtô die, *Si qvid* prodegeris, pro feſtô egere liceat, ef þu ſvallar nockud a HelgumDøgum, þa mattu lijda ſkort a Rumhelgum, Vixit annis viginti novem, imperavit trienniô, decem menſibûs, diebus octo, Hann lifdi tuttugu og niju Ar, ſtiornadi i þriu Ar, tiju Maanude, atta Daga.

Um Samſetning Ordanna med Verbis, og Stada eda Þorpa Nøfnum.

REG. I.

Oppidorum Nomina Propria, *primæ* vel *ſecundæ* Declinationis, ponuntur in *Genitivo* Singulari, cum qvæſtio eſt *Ubi?* At *Tertiæ* Declinationis, aut *pluralis* numeri tantum, ponuntur in *Ablativo* ſine Præpoſitione, i.e. Þorpa Nøfn, ſem eru annadhvert Primæ ellegar Secundæ Declinationis, ſetiaſt i Genitivo Singulari, enn þegar þau eru Tertiæ Declinationis, ellegar einaſta Pluralis Numeri, þa ſetiaſt þau i Ablativo, fyrer utann þeſſar Præpoſitiones i, a, eda ad, ſem brwkaſt i Islendſkunne.

In Genitivo, ut:

Tarenti *degit Architas*, i. e. Architas lifde i Tarento borg, Romæ nutritur & docetur, hann hefur uppfostur og kendslu i Rom.

In Ablativo, ut:

Lacedæmone fuit, hann hefur veret i Lacedæmonia, Parisiis sum, jeg er i Paris, Carthagini est, hann er i Carthago, sedet Holis, hann situr a Holum.

Nota:

1. *Domus*, *Humus*, *Militia*, *Bellum*, setst og so i Genitivo, þegar spurt verdur, Hvar? ut: Domi, belliqve una fuimus, vier høfum vered til samans bæde heima og i strijde. Humi nascentia fraga, þau Jardar-ber sem vaxa a Jørdunne.

2. *Rus* ponitur in Dativo & Ablativo, qvando qværitur *Ubi?* i.e. Rus setst bædi i Dativo og Ablativo, nær þad merker i einum stad, ellegar spurt verdur Hvar? ut: Continebat se ruri & rure, hann var i landsbygdenne.

Oppidorum Nomina ponuntur in *Accusativo* sine Præpositione, cum qvæstio est per *qvò?* i. e. Þorpa nøfnenn setiast i Accusativo þegar spurt verdur hvert? eda merker til einrar Borgar, og þad fyrer utan

þessa

þeſsa Præpoſitionem **til**, ellegar **ad**, ſem brwkaſt i Jslendſkunne, ut: Proficiſcor Havniam, eg ferdaſt til Kaupmannahafnar.

Nota:

Sic Domus & Rus, ut: Eo domum, eg fer heim. Proficiſcor rus, jeg ferdaſt uppa landed, Bændabygdena.

REG. III.

Oppidorum Nomina ponuntur in *Ablativo*, ſine Præpoſitione cum qvæſtio eſt, per *Unde*? vel *Qva*? i. e. Þorpa edur Borganøfnen ſetiaſt i Ablativo, fyrer utann Præpoſitionem **fra, (um) (i gegnum)** þegar ſpurt verdur: **hvadan? hvadan fra? um hvern veg? hvarum?** og vered er ad tala um Reiſu **fra** einum Stad, eda **i gegnum** einn Stad. Proficiſcor Havniâ, eg ferdaſt **fra** ellegar **i gegnum (um)** Kaupmannahøfn. Nota:

Sic *Domus* & *Rus*, ut: Redeo domo & rure, eg kem aptur heiman fra landsbygdenne.

DE SYNTAXI INFINITIVORUM.

REGULA.

I. Qvando duo verba concurrunt absqve Conjunctione, alterum erit Infinitivi, id eſt: Þegar

þegar tvø Verba koma til samans i Islendsk-unne fyrer utan Conjunctionem, þa setst það siidara i Infinitivo, ut: *Improbus est homo, qvi beneficium* scit summere, reddere nescit, það er Hrakmenne, sem veit að þyggia einn velgiørning, enn ecke að laata hann asannast.

II. Infinitivum præcedit Accusativus, qvi exponitur per Nominativum, & Verbum finitum, adjecto *Qvòd*, præcedente Verbô *Sensus*, *Affectus*, *dicendi*: Sed *Ut*, plerumqve præcedente Verbô *Voluntatis*, *Facultatis*, vel *Impersonali*, i. e. Accusativus geingur undan Infinitivo, sem kann að utleggiast i Nominativo, og Verbo finito með orðenu *Qvòd*, þegar það Verbum geingur undan, sem merker sans, eður gieðs tilhneiging, eður og so að tala.

Enn með orðenu *Ut*, optast nær, þegar eitt Verbum Impersonale geingur undan, ellegar það Verbum sem merker vilia, eður hentugleika, ut:

Ajunt probos adolescentes depravari, *consvetudine malorum*, i.e. *ajunt*, qvod probi adolescentes depravêntur, *consvetudine malorum*, þeir segia, að from Ungmenne for-diarfest

diarfest af Umgeingne vondra Manna.

[Hier geingur Verbum ajunt, sem merker ad tala, edur ad segia, a undann, þarfyrer kemur *Qvòd* a epter.]

Audio & gaudeo patrem adveniſſe, i. e. qvôd pater advenerit, eg heyre og gled mig þar vid, ad Fader minn er komen.

[Audio & gaudeo eru Verba Senſuum, og merkia Sans edur merking, þarfyrer vilia þau hafa *Qvod* a epter ſier, enn ecke *Ut*.]

Volo te bonum eſſe, i. e. ut bonus ſis, eg vil ad þu ſiert godur.

[Volo merker Vilia, þarfyrer hefur þad epter ſier *Ut*, enn eigi *Qvod*.]

Pœnitet me feciſſe, i. e. ut fecerim, jeg idraſt þeſs, ad eg hefe ſo giort.

[Pœnitet er Verbum Imperſonale, þvi vill þad ad *Ut* fylge ſier epter.]

III. Caſus ſeqvens Infinitivum *eſſe*, aut Verba, qvæ ſunt ſimilis conſtructionis, convenit cum Subſtantivo, qvod antecedit, i. e. ſa Caſus og Nomen, ſem kemur epter *eſſe*, ellegar ønnur Verba Infinitivi Modi, ſem ſetiaſt med ſama hætte i Rædunne; a ad koma ſamañ vid undangandi Subſtantivum,

ut:

ut: Cato esse, *qvàm* videri bonus *malebat*. Cato villdi helldur vera godur, enn synast godur.

[Cato, sem gengur undann Infinitivo, *esse*, er i sama Casu og bonus sem kiemur a epter. Sama er hier ad segia um hiu aunnur tvo epterfylgiandi Epterdœmenn.]

Patrem incedere tristem *video*, jeg sie minn Fader geingur hriggur.

Expedit mihi esse bono, þad gagnar mier vel, ad eg er goodur.

SYNTAXIS GERUNDIORUM, SUPINORUM & PARTICIPIORUM.

REGULA GENERALIS.

Gerundia, Supina & Participia regunt Casum Verborum suorum, i. e. Gerundia Supina og Participia setiast med sama Casu, sem þeirra Verba, ut: Hos accusando, illos occidendo civitatem labefecisti, þu hefur eydelagt Stadenn med þvi ad aklaga þessa, enn sla hina i hel. Eo scriptum literas, eg fer ad skrifa Bref. Amans pecuniam, sa sem elskar Peningenn.

SYNTAXIS GERUNDIORUM & SUPINORUM.

REGULÆ SPECIALES.

I. *Nominativi Casus* Gerundia in DUM

adhibenda, qvando Verba ſignificant *Neceſſitatem*, & vel Dativum perſonæ, juxta ſe habent, vel ſine caſu ponuntur, i.e. Gerundia Nominativi Caſus, in DUM eiga ad brwkaſt, þegar Verba merkia naudſin, og menn ſegia i Jslendſkunne, þad a, edur hliit-ur ad gioraſt, og þa verdur ſa ſem giorer ſett-ur i Dativo, hver Dativus þo verdur ſtundum undanfelldur, ut:

Hic vobis vincendum eſt, aut moriendum, hier hlioted þier endelega, annadhvert ad vinna ſigur, ellegar ad deya.

[Hier eige þier, hier byriar ydur annadhvert ad vinna Sigur, ellegar ad deya.]

Orandum eſt, *ut ſit mens ſana in corpore ſano*, menn eiga ad bydia þar um, ad Heilbrigd Sal meige vera i heilbrigdum liikama.

[Þad er beſt ad bidia um þad, ad heilbrigd Saal, meige &c.]

, Scribendum eſt puero, mihi, tibi, illi, nobis, vobis, illis, Barned a ad ſkrifa, jeg, þu, hann, vier, þier, þeir, eigum ad ſkrifa.

[Scribendum eſt mihi, eg a ad ſkrifa. Scribendum eſt tibi, þu att ad ſkrifa; Sic de cæteris.]

II.

II. *Genitivi Casus* Gerundia in DI, aliis Nominibus adjiciuntur, cum Infinitivum vel præcedit, Nomen Substantivum *Voluntatem* aut *Facultatem* tribuens agenti, vel Adjectivum regens Genitivum Gerundii, i. e. Gerundia Genitivi Casus in DI, brwka menn i stadenn fyrer Infinitivum, þegar eitt Nomen Substantivum, geingur undann Infinitivo i Islendskunne, sem tileignar þeim sem giører, Vilia edur hentugleika, ellegar þegar eitt Adjectivum geingur undann, sem styrer Genitivo. Til dæmis þegar eitt Substantivum geingur undann Infinitivo, ut: Illecebra peccandi impunitatis spes est, von tilstraff-leiseſens, er tilteiging til ad syndga.

[Illecebra, edur tillockanen, eykur i mannenum viliann til ad syndga, og þvi setst hun med Gerundio in DI.]

Tempus scribendi, Tijme til ad skrifa.

[Tempus mercker hier hentugleika og þvi setst þad med Gerundio in DI.]

Venia ludendi, leife til ad leika.

[Viliann utvegar leife til ad leika, Ergo, med Gerundio.]

Þegar eitt Adjectivum geingur undann Infinitivo, ut: Cupidus audiendi gefenn fyrer þvi ad heijra.

K [Cu-

[Cupidus setst med Genitivo, harfyrer, og einnenn med Gerundio Genitivi.]

Certus eundi, raadenn til ad ferdast.

III. *Accusativi Casus* Gerundia in DUM, Præpositione Accusativum regente, anneꝏuntur Nominibus, aut Verbis, i. e. Mest brwka Gerundia Accusativi Casus in DUM, þegar, annadhvert Adjectivum, eda Verbum (sem setst med þeire Præpositione er stiornar Accusativo) geingur undann Infinitivo i Jslendskunne, ut: Locus ad agendum amplissimus, ad dicendum ornatissimus, miøg rumgott platz til ad hallda a þvi Comoediur (gledeleike) og nærsta prydelegt til ad giora Rædu.

[Hier geingur Adjectivum *Amplissimus*, so og lijka *Ornatissimus*, undan Infinitivo, þarfyrer brwkast Gerundium in DUM, med Præpositione AD.]

Eo ad scribendum, eg fer til ad skrifa.

IV. *Ablativi Casus* Gerundia in DO, seqvuntur Verbum cum Præpositione, vel sine Præpositione construendum, i. e. Gerundia Ablativi Casus in DO, fylgiast med Verbo, þvi er setst, annadhvert med Præpositione, *Major Gloria comparatur*, ex defendendo, qvam

qvam accusativo, menn hafa meire vyrding af þvi ad forsvara einn, helldurenn ad klaga hann.

(Hier siet þu, ad Gerundium Ablativi Casus in DO fylger epter Verbo comparatur cum Præpositione EX.)

Eda fyrer utann Præpositionem, ut *Omnia* conando, docilis solertia vincit, naamsfull Kostgiæfne vinnur allt, med þvi ad leitast vid, og bera sig ad.

(Hier brwkast ecki Præpositio.)

SYNTAXIS SUPINORUM.

REGULÆ SPECIALES,

I. Supina Priora, si *Activè* significant, Casum Verbi sui regunt, & cum Verbis significantibus motum ad rem junguntur, i. e. ef þau fyrre Supina hafa i sier gioranlega merking þa styra þau sama Casu, og þeirra Verbum, og brwkast i stadenn fyrer Infinitivum, þegar eitt Verbum i Islendskuñe geingur undann Infinitivo, sem merker Hræring til hlutarens, ut: Eunt perditum bonos, þeir fara til ad fordiarfa þa goodu. Veniunt spectatum, þær koma til ad horfa a.

II. Posteriora Supina *Passivè* significant, & loco Infinitivi construuntur cum Adjectivis, *facultatem* aliqvam, aut *Modum* significantibus, vel cum verbis, significantibus *motum de loco*, i. e. hin önnur Supina hafa Merking Passivi, og setiast i stadenn fyrer Infinitivum, med þeim Adjectivis, sem merkia hentugleika, edur maata; ellegar med þeim Verbis, sem merkia Hræring fra einum stad. Med Adjectivis, ut: Facilis visu, þad er audvellt ad sia hann.

(*Facilis* er Adjectivum facultatis og setst þvi med posteriore Supino.)

Affabilis dictu, goodmotlegur i vidtale Med Verbis; ut: Surgit cubitu, hann stendur upp af legunne, (fra þvi ad liggia) Redeo scriptu, eg kem aptur fra þvi ad skrifa.

(þetta Verbum *Surgo*, mercker hræringu ur stadnum, og þessvegna vill þad hafa i stadenn fyrer Infinitivum Supinum Posterius, sama er ad segia um *Redeo*.)

Um Samansetningu Verborum Impersonalium.

REG. I.

Interest og *refert*, þar rijdur a, þar vardar um, taka so vel adra, sem þessa Geniti-

Genitivos til ſijn, *Tanti*, *Qvanti*, *Parvi*, *Magni*, *Permagni*, *Pluris*, ut: Intereſt hominum *recta facere*, þar vardar menn um, ad þeir giøre rett. Refert omnium, þar liggur øllum magt a. Magni intereſt, þar vardar miked um.

REG. II.

Miſeret, *miſereſcit*, þad aumkar, *piget*, þad erleidt, *pœnitet*, þad idrar, *pudet*, þad ſkammaſt, *tædet*, þad leideſt; taka til ſijn Accuſativum Perſonæ, og Genitivum rei, ut: Qvemqve pœnitet ſuæ fortunæ, hver einn hefur angur af ſinne lucku.

REG. III.

Libet, *collibet*, þad fellur vel i ged, *licet*, þad leifeſt, *liqvet*, þad er lioſt, *lubet*, þad þocknaſt, og øll Imperſonalia, ſem koma af Perſonalibus taka til ſijn Dativum, hverium almennelega fylger Infinitivus, ut: *Non* libet mihi deplorare *vitam*, þad þocknaſt mier ecke ad grata yfer mijnu Lijferne.

REG. IV.

Decet, þad hæfer, *delectat*, *juvat*, þad er til epterlætes, *oportet*, þad byriar, *latet*,

 þad

þad er dult, taka til ſijn Accuſativum, þegar þar fylger ſtrax a epter Infinitivus, ut: Omnes homines decet niti, þad hæfer øllum mønnum ad bera ſig ad.

Um Samſetning Participiorum.

REG. I.

Participia regunt caſum Verborum ſuorum, i. e. Participia ſtijra ſama Caſu ſem þeirra Verba, ut: Amans pecuniam, ſa ſem elſkar audæfenn? Patiens inediam, ſa ſem þoler Sulltenn.

REG. II.

Duo Ablativi, alter *Nominis*, alter *Participii*, ponuntur *abſolutè*, ſi adſint Particulæ, *cùm, dum, ſi, poſtqvam*, i. e. menn briwka tvo Ablativos i ſtaden fyrer Verbum og Nominativum, af hverium Ablativis ſa eine er Nomen, eda Pronomen, enn annar Participium, ef þar ſtanda hia i Islendſkunne þeſſar Particulæ: **Þegar, a medañ, ſo leinge, ef, þar ſem, epter þad,** hverium Particulis þa verdur ſleppt i Latinunne, ut: Actore *non* probante,

bante, *reus* abſolvitur, nær, amedañ, þar ſem, ſo leinge Sakſoknarenn ecke beviiſar, þa verdur ſa ſeke dæmdur frij, i.e. *cum*, *ſi*, *poſtqvam*, *dum*, vel *ubi* Actor non probet, reus abſolvitur. Patre mortuo, *homines ſpernunt liberos*, þegar Faderenn er daudur, þa foracta Menn Bornenn, i.e. *Cum* (edur) *ſi* pater mortuus eſt, *homines ſpernunt liberos*. Patre vivente, *honorantur liberi*, ſo leinge Faderenn lifer, þa eru Bornenn virdt, i.e. *cùm*, (edur) *ſi*, Pater vivit, honorantur liberi.

SYNTAXIS ADVERBIORUM.

REGULÆ.

I. En, Ecce, adſciſcunt Nominativum & Accuſativum rei, qvibus & ſæpe additur Dativus Perſonæ, i. e. En, Ecce, ſia! ſtijra bædi Nominativo og Accuſativo rei, hverium og ſo tillegſt ſtundum Dativus Perſonæ, ut: En dextra fidesqve, ſia! þar er miin Hond og Loford; En qvatuor aras, ſia! fiogur olltaru. Ecce tibi nuncius, ſia! þar er ſendemadur til þi,n.

II. *Adverbia Qvantitatis*, ut: Multum miked, parum lijted, satis nog, &c. *Loci*, ut: Ubi hvar, ibi þar, ubinam hvarhellst ubicunqve hvar sem hellst, nusqvam hverge. *Temporis*, ut: pridie, i fyrra dag, degenum adur, postridie, degenum epter, styra Genitivo, ut: satis Eloqventiæ, nog af Mælsku, sapientiæ parum, lijted af Vitsku, ubi gentium, hvar i verølldenne, pridie ejus diei, dagenn fyrer þann dag.

III. *Instar*, eins og, vidlijka sem, *Ergo*, þarfyrer, regunt Genitivum, ut: montis instar, eins og fiall, joci ergo, til gamans, pecuniæ ergo, vegna Peninganna.

IV. *Qvasi, ceu, tanqvam, perinde ac, perinde ac si*, so sem, Conjunctivum adsciscunt, ut:

Qvasi Perinde Acsi	Ego fecerim.	Eins og eg hafe giørt þad.

Ceu nesciam, ita actum esse, eins og eg vißse ecke, ad þad geck so til.

V. *Ne* prohibendi, i.e. Ne þegar þad merker ad banna, styrer Secundæ personæ Imperativi, ellegar Conjunctivi, ut: Ne doce,

doce, kendu mier ecke, Ne me moneatis, aminned mig ecke.

Nota:

Ne þegar Menn brwka það, til að sveria, edur oska nockurs, þa stiirer það altiid Conjunctivo, ut: Ne sim salvus, þriisest eg þa alldrei.

VI. *Ne, An, Num, Utrum, Numqvid,* Interrogativa, Indicativum, Dubitativa, Conjunctivum adsciscunt, i. e. þegar *Ne, An, Num, Utrum, Numqvid,* hvert þegar brwkast til að spyria með, þa stiira þau Indicativo, enn þegar menn efa nockuð með þeim, þa stiira þau Conjunctivo, ut: Num feci? hefe eg nockuð giort það? An cogitat, qvid dicat? mun han vita, edur þeinkia, hvað hann vill segia, Num fecerim, mun eg hafa giort það.

Nota:

Ne, Num, Utrum, Dubitativa, Disjunctivis seqventibus, non admittunt Conjunctiones Disjunctivas, *aut,* vel *sive,* sed *an,* i. e. *ne, num,* eða *utrum,* hvar með menn efa eitthvað, hafa ecke eptir sig Conjunctiones disjunctivas, *aut,* edur *sive,* helldur *An.*

Cogita | Num *justè*, an *improbè fecerim*, hvert eg hefe giört þad rett, edur illa.
þeinkru- | *Justè* ne, an *improbe fecerim*, *vel* utrum
um þad | *justè*, an *improbe fecerim*, *fecerim justè* nec nè.

SYNTAXIS PRÆPOSITIONUM.

Hverium Casu Præpositiones stiira sieſt pag. 98. 99.

SYNTAXIS CONJUNCTIONUM.

REGULÆ.

I. Conjunctio *Copulativa*, *Disjunctiva* & *Adversativa*, similes Casus, & similia Tempora plerumqve conjungit, ita & particulæ *Qvàm* helldur enn, *Nisi*, utann, nema, *Præterqvam* fyrer utann, i.e. Conjunctio Copulativa, &, *qve*, &c. og Disjunctiva, *aut*, annadhvert, ellegar, Adversativa, *sed*, *verum*, enn, &c. so og þessar particulæ, *Qvàm*, helldur enn, *Nisi*, utann, nema, *Præterqvam*, fyrer utann, teingia samann liika Casus og Tempora, ut: Pulvis & umbra *sumus*, vier erum dupt og skugge, multa tulit, fecitqve puer, sudavit &

& alfit, Barned leid og giordi miked, þad ſvitnadi og fraus. Aut eqvos *alere*, aut canes, annadhvert ad ala heſta, eda hunda (fodra). *Magiſtrum habeo* ſeverum, ſed juſtum, jeg hef ſtrangann Scholameiſtara, enn þo rettvijſann. Nihil *à vobis poſtulo*, qvàm, niſi, præterqvam, memoriam *hujus diei*, eg heimta ecke neitt af ydkur, annad enn, (nema) (fyrer utann) Endurminning þeſsa dags.

II. *Etſi, tametſi, qvanqvam, etiamſi*, in principio ſtatim ſententiæ Indicativo, ſed in medio & fine periodi Conjunctivo gaudent, *Qvamvis, licèt, ut*, Conjunctivum adſciſcunt, i. e. þeſsar Conjunctiones, *Etſi, Tametſi, Qvanqvam, Etiamſi*, (þo ad) ſtijra Indicativo, þegar þær ſtanda i Upphafi Rædunnar; enn þegar þær ſtanda i midiunne, og vid endann, ſtijra þær Conjunctivo: *Qvamvis, Licèt, Ut* (hvad) ſtijra Conjunctivo. Qvanqvam abeſt *à culpa, ſuſpicione tamen non caret*, þo ad hann ſie frij fyrer Avyrdingunne, (eda hafe einga ſkulld) þa er hann þo ecke fyrer utann Grunſeme. *Ei credi poſtea non oportet*, etſi *per plures Deos* juret, honum er ecke truandi þarep-

ter, jafnvel þott hann ſyerie vid marga Gudi. Qvamvis *non* fuerit *ſvaſor profectionis meæ*, jafnvel þo þu hafer ecke raadgiafe vered minnar ferdar, ut deſint *vires, tamen eſt laudanda voluntas*, þo ad Mattenn vante, þa er þo goodur lofs verdur Vilie.

III. *Si, Sin, Siqvidem, Ni, Niſi, Qvatenus, Qvoad, Qvodſi, Modo, Dummodo,* adſciſcunt Indicativum, & Conjunctivum, i. e. Þeßar Conjunctiones, ef, enneſ, nema, medþvi, ad ſo mikluleiti, ſo framarlega, ſo framt, ſtiira bæde Conjunctivo og Indicativo, ut: ſi *id* facis, ef þu giører þad, ſi *id* ſciſſem, ef eg hefde vitad þad.

IV. *Qvia* þviad, af þvi, ſtiirer Indicativo, enn þegar þad þijder eð, qvòd, med þvi, epter þvi, þa ſtiirer þad Conjunctivo; *Qvia paululum illis* acceſſit *pecuniæ, ſublati* animi ſunt, af þvi þeim eru tilfallner litler peningar, þa eru þeir ordner ſtollter; *Beatè vixiſſe videor*, qvia, i.e. eð qvòd, *cùm Scipione vixerim*, jeg ſiineſt ad hafa lifad luckulega, epter þvi eg hefe lifad med Scipione.

V.

V. *Ut*, *Ne*, *Qvò*, *Qvin*, Qvò, ad, ſo ad, ad ecke, uppá þad, ad ecke, ſtijra Conjuctivo, ut: *Tolluntur in altum*, ut *lapſu graviore ruant*, þeir ſetiaſt hatt upp, ſo ad þeir ad fáe þeſs ſtærra fall. *Ne ſimilis eis* fias, ſo ad þu verder ecke þeim lijkur. *Non dubito* qvin facias, jeg efa ecke, ad þu giører þad (muner giøra þad).

Nota:

1. *Qvòd*, ad, brwkaſt þegar Verbum, ſem fylger a epter, er Præſentis, eller Præteriti Temporis, eda, þegar eitt Verbum, *ſenſus*, *affectus*, *dicendi*, &c. geingur undan *qvòd*, ut: gaudeo, qvod convaluiſti, jeg gled mig, ad þier hefur batnad.

Eñ *Ut*, ſo ad, brwkaſt þegar Verbum, ſem fylger epter ad, er Futuri Temporis, eller þar geingur undann eitt Verbum *Voluntatis*, *Facultatis*, *Imperſonale*, ut: Hoc majus eſt, *qvàm* ut *ab ipſis p[illegible]landum ſit*, þetta er meira, eñ meñ kuñe ad ad [illegible] þad af þeim, *Ut*, brwkaſt giarnañ, þegar eitt af þeſsum Adjectivis geingur undañ: *talis*, *tantus*, *tam magnus*, *tam doctus*, *tam fortis*; edur þeſsar Particulæ *adeo*, *ideo*, *ità*, *ſic*, *tam*, *tantùm*, *abeſt*, &c.

2. Þegar Verbum Præſentis, edur Futuri Temporis, geingur undañ UT, þa ſkal þad Verbum ſem fylger epter UT, ſtanda i Conjunctivo Præſenti, ut: Surgunt *de nocte latrones*, ut jugulent *homines*, Reiſararner riſa upp a Næturnar, ſo þeir kuñe ad dreva

Eñ þegar Præteritum, geingur undan Ut, þa skal epterfylgiandi Verbum standa i Imperfecto Conjunctivi, ut: *tantum* cepi *dolorem*, ut *consolatione* ipse egerem, so mikla Hrygd hefe eg feinged, ad eg þarf ... fur vid hugganar.

3. *Ut*, neitar einum hlut, þegar þad kemur epter þesse Verba, *metuo*, *timeo*, *vereor*, eñ Ne stadfester ei... hlut, þegar þad kemur epter somu Verba, ut: Timeo ut sustineas, jeg ott ast ad þu muner ecke þola ... ad. Timeo nè *hoc palam* fiat, eg ottast ad þad mune verda augliost.

...NTAXIS INTERJECTIONUM.

REGULÆ.

... O! Exclamantis *Nominativum*, *Accusativum*, vel *Vocativum*, adsciscit, i. e. O! ... ar þad er brwkad til ad forundra sig yfer ...eru, þa stijrer þad bæde Nominativo, Accusativo, og Vocativo, ut: O! vir fortis & ... us! O! eiñ sterkur madur og vinur! O! ingentem confidentiam! O! þad stora ...traust! O! Discipule! O miñ godi Lære...urn! eñ þegar þad er brwkad til ad kalla ...ñ, edur tala til nockurs, þa stijrer þad ...asta Vocativo,

II. *Hem* & *Heu*, Dativum *Accusativum* vel *Vocativum* adsciscunt, ut: Hem misero mihi! Æ! mig aumañ! *Hem* astutias,

Æ!

Æ! hvada limſka! *Hem* Pamphile!
þu godi Pamphile!

III. *Hei* & *Væ!* Gud lagfære, Dativum adſciſcunt. *Hei* mihi! Gud lagfære mig! *Væ* tibi! Gud betre þig!

IV. *Phrô*, vel *Proh*, *ah*, & *vah*, regunt *Accuſativum* vel *Vocativum*, ut: *Proh Deum* atqve *hominum* fidem, ſañlega fyrer Gude og mønnum, þad vita bædi Gud og Meñ, eg vitna þad fyrer Gude og Mønnum. *Proh* ſancte *Juppiter!* O! þu Heilage Gud! Ah me miſerum, O mig Aumañ!

V. *Heus*, *Io*, & *Ohe*, *Vocativum* regunt, ut: *Heus* Petre! heir þu Petur! Jo triumphe! o ein artug Sigurvinning! *Ohe* libelle! o þu litla Bok!

Propria liber est Th. Helgefilii possess.
...Odda,
...Steingrepius
Jonsson, ... Bok

Discipli
Discipli 100/1
Discipuli

Drott=

G

Mann

CO.

